Ročník 1950. 363

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 43. Vydána dne 25. července 1950. Cena Kčs 6.—.

OBSAH:

(94.—102.) **94.** Zákon o ubytování branné moci a Sboru národní bezpečnosti. — **95.** Zákon, kterým se upravují některé poměry v pojišťovnictví. — **96.** Zákon o pracujícím dorostu. — **97.** Zákon o drahách. — **98.** Zákon o zrušení Národního pozemkového fondu při ministerstvu zemědělství a fondů pozemkových reforem a o sloučení jejich jmění. — **99.** Zákon o hospodářských smlouvách a státní arbitráži. — **100.** Zákon o podnikovém rejstříku. — **101.** Nařízení o zrušení osvětových rad a přenesení jejich působnosti na národní výbory. — **102.** Nařízení, kterým se stanoví počátek účinnosti zákona o náhradách cestovních, stěhovacích a jiných výdajů.

94.

Zákon
ze dne 12. července 1950
o ubytování branné moci a Sboru národní bezpečnosti.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl 1.

Ubytovací povinnost.

§ 1.

Pravidelné ubytování.

Branná moc a Sbor národní bezpečnosti (SNB) jsou zpravidla ubytovány ve vlastních ubytovacích objektech (§ 11 odst. 1 a 2).

§ 2.

Povinnost k poskytnutí ubytování a dodání některých movitých věcných prostředků.

(1) Nelze-li brannou moc nebo SNB ubytovat ve vlastních ubytovacích objektech, jsou držitelé jiných vhodných objektů povinni poskytnout po dobu potřeby za náhradu ubytování a dodat movité věcné prostředky k ubytování potřebné (ubytovací povinnost); nejsou-li držitelé vhodných objektů zároveň držiteli potřebných movitých věcných prostředků, mají povinnost dodat je i jiné osoby. Po dobu ubytování jsou držitelé povinni udržovat objekty na svůj náklad v řádném stavu.

(2) Držitele povinné k plnění podle odstavce 1 určí na žádost orgánů vojenské správy nebo SNB místní národní výbor; orgány vojenské správy nebo SNB mohou požadovat takové plnění také u národních výborů vyšších stupňů. V naléhavých případech mohou orgány vojenské správy nebo SNB uložit toto plnění přímo držitelům.

(3) Vláda stanoví nařízením rozsah ubytovací povinnosti a osvobození od ní, předpoklady, za kterých vojenská správa nebo SNB mohou udržovat poskytnuté objekty v řádném stavu samy na náklad držitele, podmínky, za nichž lze nutné úpravy těchto objektů provést na náklad státu, výši a způsob náhrady za ubytování a věcná plnění, jakož i podrobnosti k provedení odstavců 1 a 2.

§ 3.

Náhrada škody při ubytování.

(1) Za škodu způsobenou brannou mocí nebo SNB při ubytování poškozením nebo mimořádným opotřebením objektů nebo movitých věcných prostředků (§ 2) poskytne stát náhradu.

(2) Nedohodne-li se poškozený s příslušnými orgány vojenské správy nebo SNB o náhradě ihned, může uplatnit nárok na ni do 30 dnů u místního národního výboru, jinak nárok zanikne; o nároku na náhradu rozhodne okresní národní výbor.

(3) Vláda stanoví nařízením počátek lhůty pro uplatnění nároku na náhradu škody, jakož i podrobnosti k provedení odstavců 1 a 2.

Oddíl 2.

Vojenské byty a byty SNB.

§ 4.

Určení okruhu bytů.

(1) Ubytování vojenských osob z povolání a příslušníků SNB v činné službě se provádí ve vojenských bytech a bytech SNB s výjimkou poddůstojníků vojska z povolání a strážmistrů SNB, pokud jsou povinni bydlet ve vojenských objektech nebo v objektech SNB.

(2) Vojenskými byty jsou byty

a) ve vlastních ubytovacích objektech vojenské správy a v domech vystavěných obcemi pro ubytování vojenských osob z povolání nebo v domech obecně prospěšných bytových družstev vojenských osob z povolání,

b) obývané ke dni 4. června 1948 vojenskými osobami z povolání, ve výslužbě nebo vojenskými pensisty, a to bez ohledu na případnou pozdější změnu jejich branného poměru; vojenskými byty však nejsou byty vojenských osob ve výslužbě a vojenských pensistů v jejich vlastních rodinných domcích nebo v rodinných domcích příslušníků jejich rodin,

c) přidělené vojenským osobám z povolání před účinností tohoto zákona v době od 4. června 1948.

(3) Byty SNB jsou byty

a) ve vlastních ubytovacích objektech SNB a domech obecně prospěšných bytových družstev příslušníků tohoto sboru,

b) obývané ke dni 4. června 1948 příslušníky SNB v činné službě nebo výslužbě, a to bez ohledu na případnou pozdější změnu nebo zrušení jejich služebního poměru; byty SNB však nejsou byty příslušníků SNB ve výslužbě v jejich vlastních rodinných domcích nebo v rodinných domcích příslušníků jejich rodin,

c) přidělené příslušníkům SNB v činné službě před účinností tohoto zákona v době od 4. června 1948.

(4) Za vojenské byty ani za byty SNB se nepovažují byty v rodinných domcích, do nichž se nastěhují vlastníci, jimž byly tyto domky přiděleny z konfiskovaného majetku, určí-li krajské národní výbory po dohodě s příslušnými orgány vojenské správy nebo SNB za takové byty jiné rovnocenné byty náhradní; tyto byty se stanou vojenskými byty nebo byty SNB.

(5) Vláda vydá nařízením předpisy k provedení předchozích odstavců; tímto nařízením zejména stanoví, jakým způsobem budou uvolňovány pro osoby uvedené v odstavci 1 při jejich propuštění z činné služby nebo při jejich přeložení do výslužby byty v jejich vlastních rodinných domcích, po případě v rodinných domcích příslušníků jejich rodin, pokud tyto byty jsou obývány jinými osobami.

§ 5.

Hospodaření s vojenskými byty a s byty SNB.

Hospodaření s vojenskými byty a s byty SNB, zejména též způsob jejich přikazování a směny za jiné byty, upraví vláda nařízením.

§ 6.

Vyklizení vojenských bytů a bytů SNB.

(1) Vojenské osoby z povolání a příslušníci SNB v činné službě jsou povinni vyklidit vojenský byt nebo byt SNB na příkaz, který vydá vojenská správa nebo příslušný orgán SNB, a to ihned, jakmile jim bude přikázán přiměřený náhradní byt.

(2) Ostatní osoby jsou povinny vyklidit vojenský byt nebo byt SNB podle výměru, který vydá na návrh vojenské správy nebo SNB místní národní výbor jejich dosavadního bydliště, a to ihned, jakmile jim bude přikázán přiměřený náhradní byt. Přiměřený náhradní byt, třeba i v jiné obci, přikáže uvedeným osobám na návrh vojenské správy nebo SNB místní národní výbor jejich dosavadního nebo budoucího bydliště, po případě vojenská správa nebo příslušný orgán SNB; přikáže-li vojenská správa nebo příslušný orgán SNB jako náhradní byt těmto osobám vojenský byt nebo byt SNB, neztrácí tím tento byt povahu vojenského bytu nebo bytu SNB. Pravoplatné výměry místních národních výborů jsou exekučními tituly a vykonávají se správní nebo soudní exekucí.

(3) Při přikazování náhradních bytů je přihlížet k osobním a rodinným poměrům dotčené osoby.

(4) V případech hodných zvláštního zřetele může vojenská správa nebo příslušný orgán SNB přiznat osobám uvedeným v předchozích odstavcích náhradu stěhovacích výdajů, pokud na ni nemají nárok podle zvláštních předpisů.

(5) Vláda upraví nařízením postup místního národního výboru při provádění návrhů podle odstavce 2, způsob provádění vyklizení bytů, jakož i podrobnosti k provedení předchozích odstavců.

Oddíl 3.

Ubytování důstojníků v záloze nebo ve výslužbě povolaných přechodně k výkonu činné služby.

§ 7.

Důstojníci vojska v záloze nebo ve výslužbě, povolaní přechodně k výkonu činné služby mimo obec svého trvalého bydliště, mají po dobu trvání této služby nárok na ubytování na náklad vojenské správy nebo na náhradu za ubytování, o které se postarají sami; tato náhrada se vyměří podle sazeb za ubytování stanovených vládním nařízením vydaným podle § 2 odst. 3.

Oddíl 4.

Zvláštní oprávnění.

§ 8.

Užívání pozemků při cvičeních.

(1) Nestačí-li pro cvičení branné moci nebo SNB vlastní objekty, jsou tyto ozbrojené sbory oprávněny po dohodě s příslušným ministerstvem užívat ke cvičení pozemků, jichž je k tomu třeba; jsou však přitom povinny pokud možno šetřit polních, lesních a jiných kultur.

(2) Vyžaduje-li toho povaha cvičení, zakáže okresní národní výbor na návrh příslušných orgánů vojenské správy nebo SNB na dobu nezbytně nutnou přístup na určité pozemky nebo používání určitých cest.

(3) Stát nahradí škodu, způsobenou cvičeními na pozemcích nebo kulturách, včetně ušlého zisku. Ustanovení § 3 odst. 2 a 3 platí obdobně.

§ 9.

Zvláštní zařízení při ubytování.

(1) Vojenská správa a SNB jsou oprávněny zřizovat a provozovat pro své příslušníky v objektech, v nichž jsou tito výlučně ubytováni, vhodná zařízení k opatřování denních potřeb a zařízení sloužící osvětovým účelům, zejména zátiší a kina, a to bez úředního schválení nebo oprávnění, jehož by bylo jinak třeba.

(2) V zájmu prohloubení a upevnění svazku příslušníků branné moci a SNB s pracujícím lidem mohou být zařízení sloužící osvětovým účelům zpřístupněna širší veřejnosti; o provozu kin v takových případech se dohodne příslušné ministerstvo s ministerstvem informací a osvěty.

§ 10.

Naturální stravování branné moci a SNB.

(1) V naléhavých případech, zejména při ozbrojených a záchranných výpomocech, opatří místní národní výbory nebo osoby jimi určené na dožádání orgánů vojenské správy nebo SNB jednotkám těchto sborů nebo jejich jednotlivým příslušníkům za přiměřenou náhradu stravu a po případě též krmivo pro zvířata, nejvýše však na 10 dnů.

(2) Bližší předpisy o způsobu dožádání, výměře stravní a krmné dávky, o výši náhrady a způsobu jejího placení vydá vláda nařízením.

Oddíl 5.

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná.

§ 11.

Výklad některých pojmů.

(1) Vlastními ubytovacími objekty jsou objekty určené k ubytovacím účelům,

a) které jsou národním majetkem svěřeným do správy vojenské správě nebo SNB, nebo

b) kterých vojenská správa nebo SNB užívá na podkladě jiného právního důvodu než podle tohoto zákona.

(2) Ubytováním se rozumí opatření přístřeší, bytů a prostorů potřebných k výkonu služby, k výcviku a pro účely osvětové a tělovýchovné příslušníků branné moci nebo SNB v činné službě, útvarů těchto sborů a jejich složek s výzbrojí a veškerým ostatním vybavením.

(3) Movitými věcnými prostředky potřebnými k ubytování se rozumějí všechny potřeby nutné k řádnému ubytování branné moci nebo SNB, zejména svítivo, otop, voda a vnitřní zařízení.

(4) Držitelem objektu (movitého věcného prostředku) rozumí se každá osoba, která jej má ve své moci; přitom nerozhoduje, je-li též jeho vlastníkem nebo držitelem podle občanského práva či má-li jej ve své moci z jiných důvodů.

(5) Za příslušníky rodiny se považují manžel, příbuzní v přímé řadě a sourozenci.

§ 12.

Přechodná ustanovení.

(1) Za vojenské byty a za byty SNB podle tohoto zákona se považují též další byty v rozsahu, který bude do doby, než si vojenská správa nebo SNB opatří potřebné byty v rámci plánované výstavby bytů, určovat s přihlédnutím k potřebám těchto ozbrojených sborů a k místním bytovým poměrům krajský národní výbor v dohodě s jejich příslušnými orgány.

(2) Směny vojenských bytů a bytů SNB za byty civilních osob, k nimž došlo v dohodě s místními národními výbory v době od 4. června 1948 do dne počátku účinnosti tohoto zákona, se považují za směny provedené na podkladě předpisů vydaných podle tohoto zákona.

§ 13.

Změna a doplnění dosavadních ustanovení.

V zákoně č. 63/1935 Sb., o vyvlastnění k účelům obrany státu, se v § 1 odst. 2 za dosavadní písmeno a) vkládá nové písm. b) tohoto znění:

„b) k účelům ubytování branné moci, pokud nelze potřebné objekty opatřit dohodou,"; ustanovení písm. b) a c) se označují jako c) a d).

§ 14.

Poměr k dosavadním předpisům.

(1) Platnosti, po případě použitelnosti pozbývají všechny dosavadní předpisy, které upravují věci, na něž se vztahuje tento zákon.

(2) Do vydání prováděcích předpisů podle tohoto zákona platí přiměřeně dosavadní předpisy.

§ 15.

Účinnost a provedení zákona.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. srpna 1950; provedou jej ministři národní obrany a národní bezpečnosti v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.
Dr. **John** v. r.
Zápotocký v. r.
Dr. **Čepička** v. r.
Kopřiva v. r.

95.

Zákon ze dne 12. července 1950,

kterým se upravují některé poměry v pojišťovnictví.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Úprava poměrů znárodněných ústavů pojišťovacích, tuzemských pojištění u cizozemských pojišťoven a úprava poměrů spolků a zařízení provozujících činnost pojišťovací nebo činnost s ní příbuznou.

§ 1.

(1) Zemský pojišťovací fond v Praze a Pensijní fond řemesla při Ústředním svazu čs. řemesla v Praze se slučují s Československou pojišťovnou, národním podnikem (dále jen „pojišťovna"), a to dnem a za podmínek, které stanoví ministerstvo financí; při sloučení může ministerstvo financí také upraviti nebo změniti závazky těchto ústavů.

(2) Při změně závazků podle odstavce 1 může pojišťovna vyplatiti odbytné na místě důchodů nepatrné výše, které poskytují ústavy s ní slučované; směrnice pro poskytování odbytného stanoví ministerstvo financí.

§ 2.

Výkon dozoru nad znárodněnými ústavy, které pojišťují dávky obdobné dávkám národního pojištění, s výjimkou ústavů uvedených v § 1, přechází na ministerstvo práce a sociální péče.

§ 3.

(1) Práva a závazky Pojišťovny Star se upravují způsobem uvedeným v odstavcích 2 až 5 a v § 6. Po úpravách podle těchto ustanovení se Pojišťovna Star sloučí s pojišťovnou, a to dnem a za podmínek, které stanoví ministerstvo financí.

(2) Nároky proti československému jmění Fénixu, životní pojišťovací společnosti ve Vídni, vzniklé z jiného důvodu než z pojistných smluv a nároky podle čl. II § 3 vládního nařízení č. 56/1937 Sb., o úpravě poměrů československého stavu pojištění Fénixu, životní pojišťovací společnosti ve Vídni, a některých souvisících otázek, zanikají bez náhrady.

(3) Dluhopisy vydané podle čl. II § 20 odst. 1 vl. nař. č. 56/1937 Sb. pozbývají platnosti bez

náhrady a budou odvedeny podle pokynů ministerstva financí. Zůstatek výnosu příspěvků podle čl. II § 21 uvedeného nařízení se převádí na Pojišťovnu Star.

(4) Bez náhrady zanikají nároky z životních pojištění, ze kterých je jako pojistitel zavázána Pojišťovna Star, jestliže oprávněným je

a) Fond národní obnovy podle konfiskačních předpisů,

b) Likvidační fond měnový, protože životní pojištění nebyla přihlášena k soupisu podle dekretu presidenta republiky č. 95/1945 Sb., o přihlášení vkladů a jiných peněžních pohledávek u peněžních ústavů, jakož i životních pojištění a cenných papírů, nebo protože nárok propadl podle § 76 odst. 5 zákona č. 134/1946 Sb., o dávce z majetkového přírůstku a o dávce z majetku, ve znění zákona č. 68/1949 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení zákona o dávce z majetkového přírůstku a o dávce z majetku.

(5) Na všechna kapitálová pojištění za jednorázové pojistné a na kapitálová pojištění, ke kterým bylo placení pojistného zastaveno nebo ukončeno přede dnem 21. dubna 1937, jestliže byla sjednána týmž pojistníkem s Fénixem, životní pojišťovací společností ve Vídni, ředitelstvím pro Československou republiku, smí při splatnosti pojistných částek býti poskytnuto dohromady nejvýše 50.000 Kčs, počítajíc v to částky vyplacené před účinností tohoto zákona; pro vyčerpání uvedené částky rozhoduje časové pořadí splatnosti pojistných částek jednotlivých pojištění. Nároky přesahující tuto hranici zanikají bez náhrady.

§ 4.

Znárodněné ústavy pojišťovací, které mají sídlo v tuzemsku a na které se nevztahují ustanovení §§ 1 až 3, se sloučí na příkaz ministerstva financí s pojišťovnou nebo na jeho příkaz budou zlikvidovány; způsob likvidace, zejména způsob a míru uspokojení pojistníků a věřitelů, stanoví ministerstvo financí. Výtěžek likvidace připadne Likvidačnímu fondu měnovému.

§ 5.

(1) Ministr financí přikáže, aby pojišťovna vstoupila v práva a závazky z tuzemských pojištění, ze kterých jsou jako pojistitelé zavázány pojišťovny se sídlem v cizině, a nařízením podrobně vymezí tato pojištění; přikáže pojišťovně, které nároky tuzemských věřitelů z jiného důvodu než z pojistných smluv proti pojišťovnám se sídlem v cizině uspokojí, a stanoví způsob a míru uspokojení. Pojišťovna nevstoupí v závazky pojišťoven se sídlem v cizině, jestliže oprávněným je Fond národní obnovy podle konfiskačních předpisů nebo Likvidační fond měnový podle předpisů uvedených v § 3 odst. 4 písm. b).

(2) Ministerstvo financí převede na pojišťovnu z úhrnného československého majetku všech pojišťoven se sídlem v cizině (odstavec 1) úhradu hodnoty jejich závazků, ve které pojišťovna vstoupí. Nestačí-li uvedený majetek k úhradě hodnoty těchto závazků, nese schodek pojišťovna; zbývá-li majetek, připadne přebytek Likvidačnímu fondu měnovému.

(3) Do československého majetku pojišťoven se sídlem v cizině (odstavec 2) náleží též náhrady, které poskytuje Likvidační fond měnový za pohledávky za ústřednami pojišťovacích ústavů v Německu, Rakousku a Maďarsku na doplnění úhrady závazků z tuzemských stavů pojištění (§ 2 č. 3 zák. č. 141/1947 Sb., o Likvidačním fondu měnovém).

§ 6.

(1) Znárodněné ústavy, které budou sloučeny s pojišťovnou, nepodléhají za uplynulou dobu zvláštní dani výdělkové včetně daňové povinnosti podle § 1 zákona č. 307/1948 Sb., o některých opatřeních v oboru přímých daní. Platby vykonané na tyto daňové povinnosti se nevracejí.

(2) Nebude-li pojišťovně zaplaceno do tří měsíců od počátku účinnosti tohoto zákona pojistné dlužné v uvedený den za pojištění u znárodněného ústavu nebo u pojišťovny se sídlem v cizině, zaniká pojištění proti škodám a úrazům a životní pojištění platí za vypovědělo, a to dnem, do kterého bylo zaplaceno pojistné, leč by se pojišťovna dohodla s pojistníkem na dalším trvání pojištění. Upomenutí podle § 29 odst. 1 zákona č. 145/1934 Sb., o pojistné smlouvě, není třeba. U Pojišťovny Star se ustanovení tohoto odstavce vztahují jen na pojistné smlouvy, které v době nesvobody náležely do stavů pojištění v pohraničí.

(3) Nároky z jiného důvodu než z pojistných smluv proti pojišťovnám se sídlem v cizině nelze z jejich československého majetku uspokojiti podle § 5 odst. 1, nebudou-li písemně ohlášeny Československé pojišťovně, národnímu podniku, do měsíce od počátku účinnosti tohoto zákona. Při ohlášce nároku buď prokázán jeho důvod. Hlásiti není třeba nároky, které správci československého majetku pojišťoven se sídlem v cizině písemně uznali.

§ 7.

Spolky a zařízení vyvíjející pojišťovací činnost nebo činnost s ní příbuznou, které nejsou utvořeny podle předpisů o pojišťovnách, ani nepojišťují dávky obdobné dávkám národního pojištění, jsou povinny na příkaz ministerstva financí, daný v dohodě s příslušným ministerstvem, tuto svou činnost zastaviti. Pro likvidaci a úpravu závazků vzešlých z této činnosti se použije obdobně ustanovení §§ 1 a 4.

§ 8.

Zápisy ve veřejných knihách a rejstřících potřebné k vyznačení změn způsobených opatřeními podle tohoto zákona a podle dekretu presidenta republiky č. 103/1945 Sb., o znárodnění soukromých pojišťoven (dále jen „dekret"), provedou soudy na návrh pojišťovny s odvoláním na tento zákon. Tohoto ustanovení se použije obdobně také pro zápisy v jiných rejstřících a seznamech vedených úředně.

§ 9.

Úprava pracovních poměrů zaměstnanců pojišťovny a První české zajišťovací banky.

(1) Ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem práce a sociální péče a po projednání s Ústřední radou odborů přezkoumá do konce roku 1952 závazky pojišťovny a První české zajišťovací banky (dále jen „zajišťovna") ze všech pracovních (služebních) smluv, jakož i odpočivné a zaopatřovací požitky nebo pensijní důchody vyplácené z prostředků pojišťovny a zajišťovny nebo z pensijních nadlepšovacích zařízení pro jejich zaměstnance.

(2) Nejsou-li závazky z pracovních (služebních) smluv v souladu se zásadami jednotné mzdové politiky a s potřebami pojišťovny nebo zajišťovny, nařídí ministerstvo financí, aby — nedojde-li k dohodě — byly pracovní (služební) smlouvy vypovězeny se zákonnou výpovědní lhůtou. Souhlasu okresního národního výboru k tomu není třeba.

(3) Neúměrně vysoké odpočivné a zaopatřovací požitky nebo pensijní důchody vyplácené z prostředků pojišťovny nebo zajišťovny nebo z pensijních nadlepšovacích zařízení pro jejich zaměstnance mohou býti na příkaz ministerstva financí sníženy na přiměřenou výši.

§ 10.

Úprava odměn za zprostředkování pojištění.

(1) Nároky proti pojišťovně a znárodněným ústavům na odměny jakéhokoliv druhu za zprostředkování, získávání a udržování pojištění, zejména nároky na provise a nároky odvozené z těchto činností nebo odměn (odbytné, po případě odstupné, vyplácené jednorázově nebo ve splátkách pravidelně se opětujících a pod.) a pohledávky vzešlé z těchto nároků se zrušují bez náhrady dnem a v rozsahu, který stanoví ministerstvo financí.

(2) V případech sociálně zvláště odůvodněných může pojišťovna nebo znárodněný ústav poskytnouti náhradu za zrušený nárok až do výše jeho hodnoty podle směrnic, které vydá ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem práce a sociální péče a po projednání s Ústřední radou odborů.

§ 11.

Zrušení nároků bývalých činovníků na odměny.

Nároky na odměny, na náhrady hotových výloh, cestovní diety, presenční známky a na platy podobného druhu, kterých nabyli činovníci ústavů provozujících pojištění (zajištění) podle jejich stanov nebo podle rozhodnutí orgánů ústavů nebo podle zvyklostí, zanikají bez náhrady, pokud nebyly do účinnosti tohoto zákona, byť i jen zálohově, uspokojeny. Ustanovení předchozí věty se vztahuje i na nároky za výkon funkce před účinností dekretu, jakož i na nároky pozůstalých po dotčených činovnících.

§ 12.

Plnění peněžitých závazků z pojistných smluv znějících na říšské marky.

(1) Peněžité závazky z tuzemských pojištění znějící na říšské marky je dlužník povinen plniti počínajíc dnem 1. srpna 1945 v československých korunách v poměru 1 říšská marka = 10 československých korun s výjimkou případů uvedených v odstavci 2. Ministr financí stanoví nařízením, která pojištění se považují za tuzemská ve smyslu předchozí věty.

(2) Ministr financí se zmocňuje, aby vyhláškou stanovil, jak budou plněny peněžité závazky z tuzemských pojištění sjednané v československých korunách, které byly přepočteny na říšské marky v poměru 1 československá koruna = 12 říšských feniků.

(3) Na úroky z prodlení pro nesplnění pojistitelových závazků z pojištění uvedených v odstavcích 1 a 2, které byly splatné před účinností tohoto zákona, není nároku.

(4) O pojistné reservy podle stavu ke dni 31. prosince 1945 připadající na pojištění s plněními znějícími na říšské marky, která se neplní v československých korunách podle tohoto paragrafu, se snižuje pohledávka pojišťovny a znárodněného ústavu za Likvidačním fondem měnovým.

§ 13.

Zrušení podílů na přebytcích v životním pojištění.

Ujednání v pojistných smlouvách o životním pojištění, která zaručují pojistníkům podíl na přebytcích (zisku), se zrušují bez náhrady, a to dnem 1. ledna 1945 u pojištění již tohoto dne platných a od počátku u smluv sjednaných později. Podíly na přebytcích, které byly vyplaceny před účinností tohoto zákona, se nevracejí.

§ 14.

Úhrada úrokových ztrát na životních pojištěních.

(1) Ministr financí se zmocňuje, aby k úhradě a k zamezení ztrát, které vznikají ústavům provozujícím životní pojištění tím, že průměrný výnos jejich jmění je menší než úroková míra vzatá za podklad výpočtu sazeb pojistného a pojistných reserv životních pojištění sjednaných do 28. února 1947, upravil nařízením výši plnění z uvedených pojištění zvýšením pojistného nebo snížením výše pojistitelova plnění.

(2) Ustanovení odstavce 1 se použije obdobně na úrazová pojištění za jednorázové pojistné a na úrazová pojištění s výhradou vrácení běžného pojistného.

§ 15.

Zrušení smluv o nemocenském pojištění.

Smlouvy o nemocenském pojištění, které jsou v platnosti u pojišťovny, zanikají posledním dnem období, za které bylo zaplaceno pojistné před účinností tohoto zákona. Pojišťovna však poskytne pojistné náhrady podle smlouvy za pojistné příhody nastalé před zánikem pojištění.

§ 16.

Úlevy od náležitostí návrhů a pojistek.

Návrh učiněný pojistiteli na ujednání pojistné smlouvy je závazný, i když neobsahuje všeobecné pojistné podmínky, a listina o pojistné smlouvě (pojistka) nemusí obsahovati všeobecné pojistné podmínky, jestliže podmínky byly uveřejněny v příslušném úředním listě. Jak v návrhu tak v pojistce musí však býti upozorněno na uveřejněné všeobecné pojistné podmínky.

§ 17.

Zrušení některých poplatků a daně z požární ochrany.

(1) Platnosti pozbývá nařízení č. 280/1915 ř. z., o poplatcích ze smluv pojišťovacích, smluv o doživotní důchod a zaopatřovacích smluv, a zák. čl. VIII/1883, o poplatcích ze smluv pojišťovacích a smluv jim podobných, ve znění předpisů je měnících a doplňujících, jakož i zákon č. 79/1935 Sb., o hasičském příspěvku při požárním pojištění; používatelnosti pozbývá vládní nařízení č. 31/1942 Sb., o dani z požární ochrany. Ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí určí, jak bude naloženo s účelovým jměním (fondem) utvořeným podle § 7 zák. č. 79/1935 Sb.

(2) Platby vykonané na poplatky a na daň podle odstavce 1 před účinností tohoto zákona se nevrátí, daně a poplatky nezaplacené do tohoto dne se nevyberou.

(3) U životních pojištění sjednaných počínajíc dnem 1. března 1947 vzniká následkem zrušení poplatků podle odstavce 1 nárok na zmenšení celkového platu pojistníkova za pojištění, počínajíc nejbližším pojistným rokem následujícím po zrušení poplatků; u ostatních pojištění tento nárok nevzniká.

Přechodná ustanovení.

§ 18.

Pojišťovací rada se zrušuje. Její práva a závazky přecházejí na pojišťovnu.

§ 19.

Právní jednání, písemnosti a úřední úkony, jichž je třeba k provedení tohoto zákona, jsou osvobozeny od daní, dávek a poplatků.

Závěrečná ustanovení.

§ 20.

Opatření učiněná ve shodě s ustanoveními tohoto zákona před počátkem jeho účinnosti se ode dne opatření pokládají za učiněná podle zákona.

§ 21.

(1) Platnosti, po případě používatelnosti pozbývají všechny předpisy odporující tomuto zákonu, zejména:

1. §§ 2, 4 a 5 vládního nařízení č. 101/1936 Sb., o některých opatřeních týkajících se Fénixu, životní pojišťovací společnosti ve Vídni, ředitelství pro republiku Československou v Praze, ve znění čl. I vládního nařízení č. 56/1937 Sb., o úpravě poměrů československého stavu pojištění Fénixu, životní pojišťovací společnosti ve Vídni, a některých souvisících otázek;
2. čl. II §§ 1 až 3 a §§ 13 až 23 vládního nařízení č. 56/1937 Sb., o úpravě poměrů československého stavu pojištění Fénixu, životní pojišťovací společnosti ve Vídni, a některých souvisících otázek;

3. čl. II, V a VI vládního nařízení č. 135/1937 Sb., o některých dalších úpravách poměrů Fénixu, životní pojišťovací společnosti ve Vídni, ředitelství pro republiku Československou v Praze;
4. §§ 10, 11, 12 a § 14 odst. 1 a oddíl VI dekretu presidenta republiky č. 103/1945 Sb., o znárodnění soukromých pojišťoven;
5. vládní nařízení č. 80/1935 Sb., kterým se provádí zákon č. 79/1935 Sb., o hasičském příspěvku při požárním pojištění.

(2) Dnem, který určí nařízením ministr financí, pozbudou platnosti, po případě používatelnosti:

1. vládní nařízení č. 233/1942 Sb., o početní úrokové míře v životním pojištění;
2. nařízení Slovenské národní rady č. 10/1948 Sb. n. SNR, o úrokové míře v životním pojištění.

(3) Dále pozbývá platnosti, po případě používatelnosti:

1. vládní nařízení č. 524/1920 Sb., jímž se povoluje pojišťovnám vybírati drahotní přirážky;
2. vládní nařízení č. 409/1940 Sb., o ručení soukromých pojišťoven životních za válečné nebezpečí a o úhradě nákladů vzniklých jim z tohoto ručení a ze zvýšené úmrtnosti za války, jakož i předpisy je měnící a doplňující;
3. vládní nařízení č. 410/1940 Sb., o udržování některých životních pojištění, jakož i předpisy je měnící a doplňující;
4. vládní nařízení č. 8/1941 Sb., kterým se doplňuje vládní nařízení č. 214/1933 Sb., o úschově a správě soudních a správních deposit u Poštovní spořitelny;
5. zákon č. 94/1943 Sl. z., o ručení soukromých životních pojišťoven za válečné nebezpečí za branné pohotovosti státu.

§ 22.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. srpna 1950; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.
Dr. **John** v. r.
Zápotocký v. r.
Kabeš v. r.

96.

Zákon ze dne 12. července 1950 o pracujícím dorostu.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Účel zákona.

(1) Účelem tohoto zákona je umožniti šťastný a spokojený život pracujícímu dorostu vytvářením předpokladů pro plný rozvoj jeho tvůrčích sil a pro jeho uplatnění v budovatelské práci podle schopností a v souladu s potřebami jednotného hospodářského plánu.

(2) Za tím účelem se bude získávati dorost, potřebný ke splnění jednotného hospodářského plánu, a zvyšovati jeho odborná, politická a kulturní úroveň a tělesná zdatnost podle jednotných zásad soustavnou socialistickou výchovou ve spolupráci s podniky socialistického sektoru hospodářství a s masovými organisacemi pracujícího lidu.

(3) Pracujícím dorostem se v tomto zákoně rozumějí osoby v učebním poměru bez rozdílu věku a mládež do 18 let, která je v pracovním poměru.

(4) Výchovou pracujícího dorostu se rozumí jeho odborný výcvik a odborné i obecné vzdělání, jakož i výchova politická, kulturní a tělesná.

§ 2.

Ústředí pracujícího dorostu.

(1) K plnění úkolů vytčených v § 1 se zřizuje při ministerstvu práce a sociální péče Ústředí pracujícího dorostu (dále jen „Ústředí").

(2) Na Slovensku vykonává Ústředí svou působnost prostřednictvím Slovenského ústředí pracujícího dorostu (dále jen „Slovenské ústředí"), které se zřizuje při pověřenectvu práce a sociální péče.

§ 3.

Působnost Ústředí.

Ústředí přísluší zejména:

a) spolupracovati s ústředními plánovacími orgány při vypracování plánu rozmisťování pracujícího dorostu do pracovních oborů a plánů opatření určených k hmotnému zajištění jeho výchovy, jakož i kontrolovati plnění těchto plánů,

b) říditi nábor a rozmisťování mládeže do 18 let, která vychází ze školy a má se zapojiti do práce, a rozmisťování pracujícího dorostu tak, aby se zajistilo jejich nejlepší uplatnění v budovatelské práci,

c) podle příslušných předpisů po slyšení Československého svazu mládeže a jednotné odborové organisace stanoviti a vyhlašovati učební obory a délku učební doby, vydávati popisy učebních oborů a osnovy výcviku a vydávati předpisy o učňovských zkouškách,

d) spolupracovati s příslušnými školskými orgány při vydávání učebních plánů a osnov a školních, vyučovacích a zkušebních řádů a organisačních řádů základních odborných škol,

e) vydávati v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány veřejné správy a po slyšení Československého svazu mládeže a jednotné odborové organisace směrnice pro politickou, kulturní a tělesnou výchovu pracujícího dorostu k provedení zásad stanovených příslušnými ústředními orgány veřejné správy,

f) vydávati v dohodě se zúčastněnými ministerstvy směrnice pro odborný výcvik pracujícího dorostu,

g) pečovati o hmotné zajištění výchovy pracujícího dorostu,

h) dozírati na provádění svých opatření.

§ 4.

Organisace Ústředí.

(1) V čele Ústředí je vedoucí podřízený přímo ministru práce a sociální péče. Vedoucího jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra práce a sociální péče. V čele Slovenského ústředí je vedoucí jmenovaný a odvolávaný ministrem práce a sociální péče na návrh pověřence práce a sociální péče, jemuž je vedoucí přímo podřízen.

(2) Pokud z tohoto zákona nevyplývá nic jiného, platí o pracovních a platových poměrech vedoucího Ústředí a vedoucího Slovenského ústředí všeobecné předpisy o státních zaměstnancích.

(3) Ministerstvo práce a sociální péče (pověřenectvo práce a sociální péče) přidělí Ústředí (Slovenskému ústředí) potřebné zaměstnance a poskytne mu úřední místnosti a věcné potřeby.

(4) Osobní i věcné náklady spojené se zřízením a činností Ústředí (Slovenského ústředí) jdou na vrub rozpočtových prostředků ministerstva práce a sociální péče (pověřenectva práce a sociální péče).

(5) Služebním i osobním úřadem zaměstnanců Ústředí je ministerstvo práce a sociální péče (pověřenectvo práce a sociální péče).

§ 5.

Poradní sbor pro otázky pracujícího dorostu.

(1) Ministr práce a sociální péče zřídí k provádění tohoto zákona poradní sbor pro otázky pracujícího dorostu. Poradní sbor se vyjadřuje o věcech z oboru působnosti Ústředí, které mu předloží ministr práce a sociální péče, zejména o zásadních věcech a o důležitějších opatřeních Ústředí.

(2) Členy poradního sboru jsou vedoucí Ústředí, vedoucí Slovenského ústředí a zástupci vyslaní zúčastněnými ústředními úřady. Další členy poradního sboru jmenuje ministr práce a sociální péče; z nich jmenuje po jednom členu a jednom náhradníku na návrh pověřence práce a sociální péče, Československého svazu mládeže, jednotné odborové organisace, Jednotného svazu českých zemědělců a Československého svazu žen.

(3) Pověřenec práce a sociální péče zřídí obdobně Slovenský poradní sbor pro otázky pracujícího dorostu.

(4) Členství v poradních sborech je funkcí čestnou.

(5) K jednání poradních sborů budou podle potřeby přizváni další účastníci.

§ 6.

Působnost národních výborů.

(1) Ústředí se při výkonu své působnosti opírá o národní výbory, které plní ve věcech upravených tímto zákonem úkoly stanovené příslušnými předpisy. Totéž platí o báňských úřadech, pokud jde o výcvik hornických učňů.

(2) Vláda může nařízením přenésti na národní výbory provádění některých úkolů Ústředí.

§ 7.

Referáty pro pracující dorost.

(1) O provádění úkolů uvedených v § 1 pečují referáty pro pracující dorost, které také sdělují Ústředí návrhy a podněty s tím souvisící.

(2) Podle směrnic, o nichž se dohodne Ústředí se zúčastněným ministerstvem, zřídí generální ředitel nebo jemu obdobný orgán pro podřízené národní nebo státní podniky referát pro pracující dorost.

(3) Referáty pro pracující dorost plní své úkoly podle směrnic a pokynů Ústředí.

§ 8.

Střediska pracujícího dorostu.

(1) Národní, státní a komunální podniky zřizují se schválením Ústředí střediska pracujícího dorostu (dále jen „střediska") zpravidla v závodech. Středisko se skládá z pracoviště (učňovské dílny), základní odborné školy a domova pracujícího dorostu.

(2) Ústředí může podnikům uložiti, aby přijaly do svých středisek též pracující dorost jiných podniků (závodů), u nichž se na tom dohodne s generálními řediteli nebo jim obdobnými orgány zúčastněných podniků. Učební poměr se tímto převzetím neruší.

(3) Generální ředitelé a jim obdobné orgány (§ 7 odst. 2) mohou se schválením Ústředí zřizovati střediska mimo závody.

(4) Předpisy o zřizování základních odborných škol nejsou ustanoveními odstavců 1 a 3 dotčeny.

§ 9.

Organisace střediska.

(1) V čele střediska je vedoucí střediska.

(2) Ředitel podniku je povinen starati se o řádný chod střediska a odpovídá za to orgánům, kterým podléhá podle příslušných předpisů o organisaci podniků; totéž platí přiměřeně o vedoucím závodu, který není součástí podniku, jakož i o vedoucím střediska, které není v závodu. Tyto osoby jsou povinny říditi se směrnicemi a pokyny Ústředí. V otázkách výchovy jsou podřízeny též dozoru Ustředí a ve věcech základní odborné školy jsou povinny říditi se směrnicemi a pokyny školské správy, které jim budou vydávány prostřednictvím Ústředí.

(3) Podrobnosti o organisaci střediska, zejména též o jmenování vedoucího a o jeho postavení, upraví organisační řád střediska. Jeho součástí je organisační řád základní odborné školy, vydaný podle školského zákona též v dohodě s Ústředím.

(4) Organisační řád střediska vydá podle směrnic Ústředí podnik, který středisko zřídil, a to po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organisace a se schválením příslušného generálního ředitele nebo jemu obdobného orgánu.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 platí též pro střediska zřízená generálním ředitelem nebo jemu obdobným orgánem (§ 8 odst. 3), s tou odchylkou, že vedoucí střediska je podřízen a odpověden generálnímu řediteli, po případě jemu obdobnému orgánu. Organisační řád takového střediska vydá generální ředitel nebo jemu obdobný orgán.

§ 10.

Ustanovení o ostatních podnicích a zařízeních.

Ustanovení tohoto zákona o národních a státních podnicích platí přiměřeně též pro podniky komunální a pro podniky lidového družstevnictví, jakož i pro jiné podniky, ústavy a zařízení, které provádějí výcvik pracujícího dorostu.

§ 11.

Předpisy o výcviku pracujícího dorostu.

Pokud tento zákon nestanoví jinak, zůstávají dosavadní předpisy o výcviku učňů nedotčeny.

§ 12.

Náklady na střediska.

Náklady spojené se zřízením a činností středisek, vyjma osobní náklad na základní odbornou školu a náklad na učební pomůcky a knihy pro školu, nesou podniky, po případě ústřední orgány, které je zřídí.

§ 13.

(1) O opatřeních ve věcech upravených tímto zákonem před jeho účinností se má za to, že byla učiněna podle něho, pokud jsou v souladu s jeho ustanoveními.

(2) Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr práce a sociální péče v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.
Dr. John v. r.
Zápotocký v. r.
Krajčír v. r.
za ministra Erbana.

97.

Zákon
ze dne 12. července 1950
o drahách.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Úvodní ustanovení.

§ 1.

Dráhy jako významný dopravní prostředek je třeba plánovitě zřizovat a provozovat, aby co nejlépe a nejhospodárněji plnily úkoly ukládané jim jednotným hospodářským plánem.

§ 2.

Předmět zákona.

(1) Drahami podle tohoto zákona jsou zejména železnice, lanové dráhy (pozemní a visuté) a dráhy trolejbusové.

(2) O tom, je-li jiné dopravní zařízení drahou podle tohoto zákona, rozhodne v pochybnosti ministerstvo dopravy v dohodě se státním úřadem plánovacím a ministerstvy národní obrany a průmyslu.

§ 3.

Rozdělení drah.

(1) Dráhy se dělí na dráhy pro přepravu veřejnou a na dráhy pro přepravu neveřejnou.

(2) Dráhy pro přepravu veřejnou obstarávají obecné přepravní potřeby podle vyhlášených přepravních podmínek.

(3) Dráhy pro přepravu neveřejnou obstarávají toliko přepravní potřeby svého podniku nebo provozovatele.

ČÁST PRVNÍ.
Dráhy pro přepravu veřejnou.

§ 4.

(1) Dráhy pro přepravu veřejnou se člení na celostátní a místní.

(2) Dráhy celostátní tvoří souvislou síť celostátního významu. Dělí se na trati hlavní a vedlejší. Vedlejší trati jsou menšího dopravního významu.

(3) Dráhy místní obstarávají místní přepravní potřeby (v obci, mezi blízkými obcemi a pod.).

(4) Pro vedlejší trati drah celostátních a pro dráhy místní mohou být stanoveny úlevy, pokud jde o jejich vybudování, udržování a provozování.

(5) Změní-li se poměry, rozhodné pro zařazení dráhy nebo její části, může ministerstvo dopravy v dohodě se státním úřadem plánovacím a ministerstvy národní obrany a vnitra zařadit dráhu nebo její část do jiné skupiny, po případě zařadit ji mezi dráhy pro přepravu neveřejnou. Přitom stanoví, je-li třeba, podmínky, za nichž má býti změna uskutečněna.

Díl první.
Oprávnění k vybudování a provozování.

§ 5.

Vybudovat a provozovat dráhu celostátní může toliko stát nebo národní podnik pro drážní dopravu, dráhu místní kromě nich také jiný národní podnik nebo podnik komunální. Vybudovat a provozovat dráhu místní pro městskou dopravu (§ 27) přísluší však zpravidla komunálnímu podniku.

§ 6.

(1) Místní dráhu nebo její část lze převést jen mezi provozovateli uvedenými v § 5, a to jen se svolením ministerstva dopravy, které se udělí v dohodě se státním úřadem plánovacím a ministerstvy národní obrany a financí.

(2) Provozování místní dráhy nebo její části může drážní podnik přenechat buď jinému z provozovatelů uvedených v § 5, nebo se zřetelem k obecnému zájmu a potřebám národního hospodářství také jiným právnickým osobám. K přenechání provozu je třeba svolení ministerstva dopravy, které se udělí v dohodě se státním úřadem plánovacím a ministerstvy národní obrany a financí.

§ 7.

K vybudování a k zahájení provozu dráhy nebo její části je třeba:

a) zařazení do jednotného hospodářského plánu,

b) povolení k přípravným pracím, je-li jich třeba (§ 8),

c) projednání stavebního návrhu (§ 9),

d) zařazení do ročního prováděcího plánu dopravy (§ 10),

e) souhlasu k užívání dráhy (§ 11).

§ 8.

Povolení k přípravným pracím.

(1) Povolení k přípravným pracím opravňuje žadatele konat i na cizích nemovitostech práce a provádět šetření potřebná k přípravě návrhu dráhy.

(2) Povolení k přípravným pracím uděluje na potřebnou dobu ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(3) Ten, komu bylo uděleno povolení k přípravným pracím, odpovídá za způsobenou škodu. O náhradě škody rozhodne okresní národní výbor na žádost, kterou musí ten, kdo nárok uplatňuje, podat do 30 dnů ode dne, kdy zjistil rozsah škody, nejpozději však do jednoho roku od vzniku škody.

(4) Podrobnosti stanoví vláda nařízením, jež zejména určí, jak má být doložena žádost o povolení k přípravným pracím, a stanoví podmínky vstupu do závodů a na jiné nemovitosti.

§ 9.

Projednání stavebního návrhu.

(1) Před zařazením stavebního návrhu dráhy nebo její části do návrhu ročního prováděcího plánu dopravy se komisionelně zjistí na místě, zda stavební návrh vyhovuje obecnému zájmu, jakých opatření bude třeba na dráze a v jejím okolí, jak budou dotčena trvající práva a čeho bude třeba k jejich ochraně.

(2) Řízení podle odstavce 1 vykoná úřad (orgán) vykonávající veřejnou správu ve věcech drah (dále jen „dopravní správní úřad"), který stanoví také podmínky vybudování a provozu dráhy. Dopouští-li to obecný zájem, mohou být drážnímu podniku poskytnuty úlevy z ustanovení tohoto zákona, zejména u drah místních; žádá-li to obecný zájem, mohou být uloženy zvláštní povinnosti.

(3) O výsledku řízení (odstavce 1 a 2) rozhodne dopravní správní úřad.

(4) Podrobnosti řízení stanoví vláda nařízením, které zejména také určí, jak je třeba doložit stavební návrh, které úřady (orgány) se zúčastní řízení, a kdy a jak lze provést řízení zkrácené, po případě kdy lze od něho upustit.

§ 10.

Zařazení do ročního prováděcího plánu dopravy.

(1) Ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem národní obrany rozhodne, zda a kdy bude stavební návrh dráhy nebo její části pojat do návrhu ročního prováděcího plánu dopravy.

(2) O tom, že stavební návrh dráhy nebo její části byl zařazen do prováděcího plánu dopravy, zpraví žadatele dopravní správní úřad.

(3) Zařazení do ročního prováděcího plánu dopravy zahrnuje tato oprávnění:

a) vybudovat dráhu podle projednaného stavebního návrhu (§ 9);

b) vyvlastňovat v rozsahu nutném k účelům dráhy podle právních předpisů o tom vydaných;

c) přepravovat na vybudované dráze osoby a věci podle stanovených podmínek (§ 9 odst. 2) a podle povolení k užívání dráhy (§ 11);

d) vykonávat a obstarávat (třebas v pomocných závodech nebo jako vedlejší činnosti) samostatně všechny práce a pomocné úkony pro úkoly dráhy.

§ 11.

Souhlas k užívání dráhy.

(1) Před zahájením provozu (odstavec 2) smí doprava na dráze, která je ve stavbě, být vykonávána jen k účelům souvisícím s vybudováním dráhy (na př. pro přepravu hmot a pracovníků), a to podle povolení, které vydá dopravní správní úřad.

(2) Provoz dráhy nebo její části smí být zahájen jen podle povolení, které vydá dopravní správní úřad po zjištění, že byly splněny předpoklady bezpečného, pravidelného a nerušeného provozu.

(3) Řízení, předcházející udělení souhlasu k užívání dráhy, upraví vláda nařízením.

§ 12.

Zrušení dráhy.

(1) Dráha nebo její část může být zrušena rozhodnutím ministerstva dopravy v dohodě se státním úřadem plánovacím a ministerstvem národní obrany, a to po provedení řízení obdobného řízení podle § 9.

(2) Podrobnosti stanoví vláda nařízením.

Díl druhý.

Vybudování dráhy.

§ 13.

Všeobecně.

(1) Dráha (s příslušenstvím, pomocnými závody a vedlejšími činnostmi) buď v mezích technické a hospodářské účelnosti vybudována a udržována tak, aby co nejlépe plnila své úkoly

a aby její provoz byl bezpečný, pravidelný a nerušený.

(2) Nestanoví-li zákonná ustanovení o drahách nic jiného nebo z nich nic jiného nevyplývá, užije se při rozhodování o vybudování a udržování dráhy obecných ustanovení o stavbách, silnicích, vodách a vodních dílech s výjimkou předpisů o řízení. Nedotčena zůstává úprava řízení, pokud půjde o rozhodnutí o jsoucnosti a rozsahu sporného vodního práva, o povolení odběru vody a svádění odpadních vod, jakož i o využití vodní síly.

(3) Dopravní správní úřad může stanovit v oboru vybudování a udržování dráhy závaznou jednotnost.

§ 14.

Stavby na dráze.

(1) Stavbami na dráze jsou stavby, které rozšiřují, doplňují, mění nebo zabezpečují dráhu (s příslušenstvím a pomocnými závody), jakož i všechny stavby na pozemku, který slouží provozu dráhy.

(2) Na stavby na dráze užije se přiměřeně ustanovení dílu prvního; není-li stavba podnikána drážním podnikem, platí přiměřeně pouze ustanovení §§ 9 a 11.

§ 15.

Sousedství dráhy.

(1) Drážní podnik provede v mezích technické a hospodářské účelnosti potřebná opatření, aby nemovitosti a jejich příslušenství v okolí dráhy neutrpěly škodu vybudováním, udržováním a provozem dráhy, jakož i aby jejich užívání nebylo ztíženo nad nevyhnutelnou míru.

(2) Náklady na opatření, nutná podle odstavce 1 nebo k zajištění dráhy, vyvolaná změnami vzniklými na nemovitostech po projednání stavebního návrhu (§ 9 odst. 3), nese vlastník (uživatel) nemovitosti; byly-li příčinou opatření také změny na dráze, nese přiměřenou část nákladů i drážní podnik.

(3) O nutnosti opatření podle odstavců 1 a 2 rozhodne dopravní správní úřad; bude-li však k němu třeba zvláštního povolení (souhlasu), rozhodne příslušný úřad, dbaje při tom stanoviska dopravního správního úřadu. Nesjedná-li se dohoda o tom, kdo tato opatření provede a na čí náklad, rozhodne dopravní správní úřad.

(4) Podrobnosti upraví vláda nařízením.

§ 16.

Styk s jinými komunikacemi, vodami, vodními díly a s územím, v němž jsou dobývány nerosty.

(1) Dráha může — žádá-li toho obecný zájem — přetnout jiné komunikace (dráhy, veřejné silnice a cesty, elektrická, plynová a jiná vedení), vody, vodní díla a území, v němž jsou dobývány nerosty, nebo jinak se jich dotknout, nebo může býti jimi přeťata nebo jinak dotčena, a to způsobem přiměřeným potřebám a poměrům zúčastněných subjektů tak, aby jejich zájmy byly dotčeny v nejmenší možné míře.

(2) Dopravní správní úřad určuje, přihlížeje k místním poměrům a k technické a hospodářské účelnosti, zda a jak je třeba dráhu ohradit, a které přejezdy (přechody) mají být opatřeny výstražnými zařízeními nebo znameními a jakými. Podrobnosti týkající se přejezdů (přechodů) upraví ministerstvo dopravy směrnicemi, které vydá v dohodě s ministerstvy národní bezpečnosti a techniky.

(3) Žádá-li obecný zájem, aby přejezd (přechod), nadjezd nebo podjezd byl přestavěn nebo jinak upraven, nebo aby úrovňové křížení dráhy se silnicí bylo nahrazeno mimoúrovňovým, dohodnou se o nutné úpravě dopravní správní úřad se silničním správním úřadem (orgánem). V této dohodě se určí podle účelnosti, zda se dohodnutá přestavba nařídí drážnímu podniku nebo silniční správě.

(4) Nevyhovují-li mosty a propustky dráhy odtoku vod, uloží dopravní správní úřad drážnímu podniku, aby je přestavěl nebo jinak upravil.

(5) Vedlejší trati celostátních drah a dráhy místní lze vést po veřejných pozemních komunikacích, veřejných prostranstvích a ochranných hrázích, jsou-li k tomu tyto prostory a ochranné hráze, třebas po provedení úprav, způsobilé.

(6) Podrobnosti upraví vláda nařízením.

§ 17.

Vozidla.

(1) V provozu dráhy smí být užíváno jen vozidel, která byla vybudována podle schválených typů a jež, pokud třeba, byla vyzkoušena.

(2) Podrobnosti upraví vláda nařízením.

Díl třetí.

Provoz.

§ 18.

Všeobecně.

(1) Provoz dráhy jest v mezích technické a hospodářské účelnosti uspořádat tak, aby dráha řádně plnila své úkoly a aby její provoz byl bezpečný, pravidelný a nerušený.

(2) Drážní podnik je povinen na vybudované dráze zahájit provoz ihned, jakmile byl k tomu udělen souhlas (§ 11), a udržovat jej podle zákonných ustanovení o drahách a předpisů podle nich vydaných, jakož i podle podmínek vybudování a provozu dráhy (§ 9 odst. 2).

(3) Výjimky a úlevy z povinnosti podle odstavce 2, jakož i změny způsobu provozu povoluje dopravní správní úřad. Jde-li o výjimky a úlevy trvalé povahy, přísluší rozhodnutí podle věty prvé ministerstvu dopravy v dohodě se státním úřadem plánovacím a ministerstvem národní obrany.

(4) Uzná-li ministerstvo dopravy další provoz dráhy nebo její části za neúčelný, může v dohodě se státním úřadem plánovacím a ministerstvem národní obrany provoz zastavit nebo omezit.

§ 19.

Odpovědnost za provoz.

Za řádné vedení provozu dráhy odpovídá vedoucí podniku dráhu provozujícího, po případě osoba jím k tomu ustanovená.

§ 20.

Zaměstnanci.

(1) Drážní podnik se postará o dostatečný počet státně spolehlivých, způsobilých, ve službě vycvičených a příslušných předpisů znalých zaměstnanců. Ministerstvo dopravy může pro některé zaměstnance stanovit další podmínky.

(2) Vyžaduje-li se podle jiných předpisů úřední zkouška, koná se před zkušebními orgány, které ustanovuje dopravní správní úřad.

(3) Zaměstnanci drážního podniku jsou povinni nosit při výkonu služby stejnokroj, po případě služební odznak, přísluší-li jim výkon bezpečnostní služby na dráze (§ 33) nebo vyžaduje-li toho jejich styk s obecenstvem.

§ 21.

Výkon dopravy.

(1) Podle jakých zásad bude vykonávána doprava, stanoví ministr dopravy nařízením, při čemž přihlédne k tomu, že pro provoz trolejových vozidel na veřejných silnicích a cestách platí zvláštní předpisy.

(2) Podrobnosti v mezích těchto zásad upraví dopravní správní úřad.

§ 22.

Jízdní řády.

(1) Drážní podnik bude sestavovat jízdní řády tak, aby plnění úkolů, stanovených jednotným hospodářským plánem, bylo zajištěno. Zároveň podle možností vlastního provozu je povinen přihlížet k potřebám veřejnosti. Nevyhovují-li jízdní řady uvedeným zájmům, nařídí dopravní správní úřad jejich přiměřenou úpravu.

(2) Drážní podnik je povinen dodržovat v mezích technické a hospodářské možnosti jízdní řády. Osoby, které užijí dráhy, nemají však nároku na náhradu škody, která jim snad vzejde z nesplnění této povinnosti.

(3) Ministr dopravy stanoví nařízením zásady, podle nichž se jízdní řády sestavují, mění a uvádějí ve známost obecenstva.

§ 23.

Přepravní povinnost.

Drážní podnik je povinen provést přepravu, jsou-li splněny přepravní podmínky, je-li přeprava možná pravidelnými zařízeními přepravními, nebrání-li jí okolnosti, které drážní podnik nemohl odvrátit ani zdolat a není-li přeprava zakázána.

§ 24.

Vnitrozemská přeprava.

(1) Podmínky, za kterých drážní podniky provádějí vnitrozemskou přepravu, stanoví přepravní řád, jejž vydá vláda nařízením. Přepravní řád může převzít zásady mezinárodních smluv o drážní přepravě i tehdy, odchylují-li se od vnitrostátních předpisů, a to i pro takový způsob přepravy, o němž mezinárodní smlouvy výslovně nejednají.

(2) Přepravní řád může stanovit, že ten, kdo poruší některé jeho ustanovení, je povinen zaplatit drážnímu podniku určitou peněžitou částku. Drážní podnik je oprávněn stanovit pevné sazby náhrad za způsobené malé poruchy v provozu a za poškození nebo znečištění svých zařízení.

(3) Dopravní správní úřad může na návrh drážního podniku schválit nebo v případě potřeby sám stanovit změny ustanovení přepravního řádu; tyto změny pozbudou platnosti, nebudou-li do dvou let provedeny vládním nařízením.

(4) Dopravní správní úřad může také stanovit, je-li to odůvodněno zvláštními poměry, odchylky od ustanovení přepravního řádu pro jednotlivé trati, stanice, vlaky, vozidla, přepravy a určité zboží.

(5) Podnik místní dráhy je oprávněn a — uloží-li mu to dopravní správní úřad — povinen sestavit vlastní přepravní řád podle svých provozních poměrů; k jeho platnosti je třeba schválení dopravního správního úřadu.

§ 25.

Tarify.

(1) Drážní podnik sestaví tarify řídě se jednotným hospodářským plánem, předpisy o tvorbě cen a zásadami podnikového hospodaření; z tarifů musí býti zřejmé podmínky pro přepravu, jakož i podmínky pro určení výše jízdného a přepravného.

(2) Tarify, jejich změny a zrušení schvaluje — bez újmy obecných předpisů o tvorbě cen — dopravní správní úřad, který může též nařídit, žádá-li toho obecný zájem, aby drážní podnik tarify přiměřeně upravil.

(3) Podrobnosti stanoví ministr dopravy nařízením, v němž bude také určeno, pokud a jak mají být tarify uveřejněny.

§ 26.

Sdružená přeprava vnitrozemská.

Drážní podnik může se schválením ministerstva dopravy, uděleným v dohodě se státním úřadem plánovacím, provádět sdruženou přepravu s jiným podnikem pro veřejnou dopravu podle jednotných podmínek a tarifů. Je-li třeba, uloží ministerstvo dopravy v dohodě se státním úřadem plánovacím drážnímu podniku provádění takové sdružené přepravy, při čemž může stanovit zásady pro její úpravu.

§ 27.

Městská doprava.

Podmínky pro provozování drah pro veřejnou přepravu, která se podle předpisů o plánování zahrnuje do dopravy městské, budou, pokud to povaha věci připouští, shodné s podmínkami pro ostatní obory městské dopravy.

§ 28.

Předpisy pro výkon služby.

Drážní podnik sestavuje podle potřeby předpisy pro výkon jednotlivých služeb. Předpisy, u nichž si to dopravní správní úřad vyhradí, budou mu předloženy před tím, než budou vydány; připomínkám dopravního správního úřadu k nim je drážní podnik povinen vyhovět.

§ 29.

Vzájemné vztahy drážních podniků.

(1) Drážní podnik dovolí, vyžaduje-li to obecný zájem a není-li to na podstatnou újmu jeho vlastnímu provozu nebo hospodářským zájmům, aby jiný drážní podnik užíval jeho dráhy nebo jejího zařízení za přiměřenou náhradu.

(2) Drážní podniky, jejichž trati se stýkají (§ 16 odst. 1), dohodnou se o úpravě přípojové a přechodové služby, o vzájemném užívání vozidel a o rozdělení příslušných nákladů.

(3) Nedohodnou-li se drážní podniky o úpravě vzájemných vztahů nebo nevyhovuje-li sjednaná dohoda obecnému zájmu, rozhodne dopravní správní úřad.

§ 30.

Omezení užívání pozemků a podnikání v okolí dráhy.

(1) V okolí dráhy nesmí býti podnikáno nic, co by ohrožovalo dráhu a její zařízení nebo bezpečnost, pravidelnost a nerušenost jejího provozu, zejména rušilo činnost sdělovacích a zabezpečovacích zařízení, ztěžovalo nebo zamezovalo rozhled na návěstidla a přejezdy (přechody), nebo způsobovalo nebezpečí ohně. Dopravní správní úřad může jmenovitě označit pozemky v okolí dráhy, jichž se to týká.

(2) Dojde-li k ohrožení dráhy, nařídí dopravní správní úřad, aby závada byla odstraněna nebo uloží provedení nezbytných ochranných opatření; bude-li však k tomu třeba zvláštního povolení (souhlasu), rozhodne příslušný úřad, dbaje při tom stanoviska dopravního správního úřadu. Odstranění závad nebo provedení ochranných opatření může být uloženo i drážnímu podniku na účet toho, kdo závadu způsobil.

(3) Vláda určí nařízením prostor, v němž je zakázáno cokoliv stavět, prostor, v němž stavby musí býti provedeny bezpečně proti ohni, jakož i způsob užívání a úpravu pozemků v okolí dráhy, aby nebyla ohrožena bezpečnost, pravidelnost a nerušenost jejího provozu, zejména

pokud jde o ukládání snadno zápalných věcí, hospodaření v lesích, okleštění nebo vykácení stromů a zalesnění pozemků; upraví také příslušné řízení, při čemž stanoví také přípustnost výjimek.

§ 31.

Styk mezi občanstvem a drahou.

(1) Drážní podnik upraví svůj styk s občanstvem tak, aby byl účelný a jednoduchý a aby se vyznačoval rychlým jednáním a ochotou.

(2) Občanstvo je povinno zachovat ve styku s drahou opatrnost přiměřenou povaze jejího provozu, zdržet se všeho, co by jej mohlo rušit nebo ohrozit a řídit se kromě obecných předpisů také pokyny vyhlášenými drážním podnikem nebo udělenými jeho zaměstnanci při výkonu služby.

(3) Podrobnosti stanoví ministerstvo dopravy vyhláškou, vydanou v dohodě s ministerstvem národní bezpečnosti a — pokud jde o podniky komunální — též v dohodě s ministerstvem vnitra a uveřejněnou v příslušném úředním listě.

§ 32.

Vstup do vyhrazeného obvodu dráhy.

Vstup do vyhrazeného obvodu dráhy upraví ministerstvo dopravy v dohodě s příslušnými ministerstvy.

§ 33.

Výkon bezpečnostní služby na dráze zaměstnanci dráhy.

(1) Zaměstnanci drážního podniku, vykonávající službu v území určeném k provozu dráhy v stejnokroji nebo se služebním odznakem (§ 20 odst. 3), jsou v tomto území oprávněni, není-li po ruce orgán národní bezpečnosti, zjišťovat totožnost osoby, která se dopustí trestného činu nebo jednání, které ruší dopravu nebo ohrožuje její bezpečnost; je-li to nutné, jsou oprávněni takovou osobu zadržet a odevzdat bez zbytečných průtahů orgánu národní bezpečnosti nebo příslušnému úřadu.

(2) Ministerstvo národní bezpečnosti v dohodě s ministerstvy dopravy a národní obrany může pověřit ochranou provozu dráhy zvláštní oddíly, složené ze zaměstnanců drážního podniku. Příslušníci těchto oddílů mohou při výkonu služby použít zbraně. Podrobnější předpisy, zejména také o rozsahu užití zbraně, vydá ministerstvo národní bezpečnosti v dohodě s ministerstvy dopravy a národní obrany vyhláškou, uveřejněnou v příslušném úředním listě.

Díl čtvrtý.

Zájem obrany vlasti.

§ 34.

(1) Drážní podnik je povinen dbát zájmů obrany vlasti a uskutečnit opatření nebo zařízení, která mu v tomto zájmu uloží dopravní správní úřad.

(2) Vojenská správa spolupůsobí při plánování a vybudování drah a sleduje jejich udržování, provoz, stav a výkonnost s hlediska obrany vlasti a stanoví z toho vyplývající požadavky. Dopravní správní úřad posuzuje tyto požadavky s odborného hlediska, vydává příslušná rozhodnutí drážnímu podniku a dozírá na jejich provedení.

§ 35.

(1) Drážní podnik je povinen sestaviti podmínky a stanoviti snížené jízdné a přepravné za přepravu vojska a vojenských zásilek, t. j. za přepravu na příkaz, k účelům a na účet vojenské správy. Tyto podmínky a sazby schvaluje ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem národní obrany a — pokud jde o podniky komunální — též v dohodě s ministerstvem vnitra.

(2) Vláda může nařízením zavést pro dráhy, po případě pro některé druhy nebo skupiny drah, účinnost některých předpisů zákona o obraně státu, které se vztahují na podniky důležité pro obranu vlasti, i když příslušné drážní podniky nebyly za takové podniky výslovně určeny.

(3) Způsob přepravy vojska a vojenských zásilek, výcvik vojenských osob ve výkonné službě drah, součinnost vojenské správy s dopravním správním úřadem a drážním podnikem, jakož i způsob, jak se vojenská správa přesvědčí u drážního podniku o tom, jak jsou plněny povinnosti ukládané mu v zájmu obrany vlasti, upraví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem národní obrany.

§ 36.

Povinnosti v době zvýšeného ohrožení státu.

(1) Drážní podnik je povinen dbát zájmu obrany vlasti přede všemi ostatními zájmy.

(2) Dopravní správní úřad může učinit potřebná opatření o uspořádání a o řízení drážního provozu, použít volně a na jakémkoli místě zaměstnanců dráhy a podle potřeby volně disponovat drahou, jejím příslušenstvím, pomocnými závody a vedlejšími činnostmi.

(3) Na žádost vojenské správy převezme provoz kterékoliv dráhy národní podnik pro drážní dopravu; v případě nutné potřeby může provoz na kterékoliv dráze převzít vojenská správa.

(4) Další povinnosti drážních podniků, zejména též povinnost umožnit využití sdělovacích zařízení vojenskou správou, stanoví vláda nařízením.

(5) Za branné pohotovosti státu může vláda nařízením stanovit odchylky od zákonných ustanovení o drahách.

§ 37.

Přeprava příslušníků Sboru národní bezpečnosti a Sboru vězeňské stráže.

O přepravě příslušníků a zásilek Sboru národní bezpečnosti a Sboru vězeňské stráže platí předpisy § 35 odst. 1 obdobně; způsob této přepravy stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem národní bezpečnosti, po případě s ministerstvem spravedlnosti.

§ 38.

Zvláštní ustanovení pro místní dráhy.

Povinnosti podle ustanovení §§ 34 až 37 postihují podnik dráhy místní jen potud, pokud ty které úkony možno uskutečnit se zřením k vybudování dráhy.

Díl pátý.

Přeprava pošty.

§ 39.

(1) Drážní podnik je povinen přepravovat poštovní zásilky a zaměstnance je doprovázející a příslušné dohlédací orgány.

(2) Podrobnosti stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem pošt.

ČÁST DRUHÁ.

Dráhy pro přepravu neveřejnou.

§ 40.

(1) Dráhy pro přepravu neveřejnou se člení na

a) dráhy, z nichž je možný přímý přechod vozidel na dráhu pro přepravu veřejnou,

b) dráhy, z nichž takový přechod není možný.

(2) Na dráhy uvedené v odstavci 1 písm. b), pokud jsou zcela v obvodu závodu nebo z něho vycházejí jenom na krátkou vzdálenost, zejména aby byly spojeny sousední závody, se ustanovení tohoto zákona nevztahují.

§ 41.

O vybudování a zahájení provozu dráhy pro přepravu neveřejnou nebo její části platí přiměřeně ustanovení §§ 7 až 11; návrh dráhy se však nezařazuje do plánu dopravy, nýbrž do plánu onoho hospodářského úseku, k němuž přísluší podnik, jehož přepravní potřeby má dráha obstarávat.

§ 42.

Obstarávání cizích přepravních potřeb drahou pro přepravu neveřejnou.

(1) Podnik dráhy pro přepravu neveřejnou může se svolením dopravního správního úřadu obstarávat také cizí přepravní potřeby, a to podle zvláštních smluv nebo podle zvláště vyhlášených přepravních podmínek.

(2) Žádá-li toho obecný zájem, může dopravní správní úřad uložit podniku dráhy pro přepravu neveřejnou některou z přeprav podle odstavce 1 jako povinnost, není-li to na újmu přepravních potřeb podniku a nevznikají-li tím nové povinnosti, pokud jde o vybudování a udržování dráhy.

§ 43.

O výkonu veřejné dopravní správy na drahách pro přepravu neveřejnou.

(1) Při stanovení podmínek pro vybudování, udržování a provozování dráhy pro přepravu neveřejnou omezí se dopravní správní úřad na tyto zřetele:

a) aby dráha vyhovovala po stránce bezpečnosti;

b) aby majetek v okolí dráhy byl chráněn před škodlivými účinky vybudování, udržování a provozu dráhy;

c) aby byla zajištěna způsobilost osob, jichž dráha užívá při provozu;

d) aby byla uskutečňována jednotnost ve vybudování, udržování a provozu dráhy.

(2) Podrobnosti stanoví vláda nařízením.

§ 44.

Ustanovení dílu čtvrtého části první platí přiměřeně i pro dráhy pro přepravu neveřejnou.

ČÁST TŘETÍ.

Dráhy přenosné.

§ 45.

(1) Měla-li by se přenosná dráha dotknout veřejné pozemní komunikace nebo vod a vodních děl, je třeba vyžádati si před jejím zřízením souhlas příslušného úřadu (orgánu).

(2) Ostatní ustanovení tohoto zákona se na dráhy přenosné nevztahují.

ČÁST ČTVRTÁ.

Společná ustanovení.

§ 46.

Vyvlastnění.

(1) Dojde-li k vyvlastnění [§ 10 odst. 3 písm. b)], poskytne drážní podnik za ně přiměřenou náhradu.

(2) O předmětu a rozsahu vyvlastnění i náhradě rozhoduje okresní národní výbor na návrh drážního podniku. Není-li některá strana spokojena s pravoplatným rozhodnutím o náhradě, rozhodne na její návrh v nesporném řízení soud, v jehož obvodu je nemovitost. Návrh je podat do 30 dnů ode dne doručení pravoplatného rozhodnutí.

(3) Vláda stanoví nařízením podrobnosti, zejména pokud jde o způsob a dobu placení náhrady, o úpravu vyvlastňovacího řízení, o vstup na vyvlastňovanou nemovitost a o její užívání před zahájením vyvlastňovacího řízení.

§ 47.

Mezinárodní železniční styk.

Ministr dopravy může v dohodě se zúčastněnými ministry upravit nařízením věci týkající se mezinárodního železničního styku, vyžaduje-li to provedení mezinárodních smluv.

§ 48.

Státní dozor.

(1) Dopravní správní úřad bdí nad tím, aby drážní podniky a jejich zaměstnanci zachovávali ustanovení tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných; o stavu provozních zařízení může se přesvědčit též na místě.

(2) K zajištění bezpečnosti a pravidelnosti dopravy na drahách může dopravní správní úřad drážnímu podniku udílet příkazy a zákazy, jakož i činit vhodná opatření k odstranění závad, aniž by však přímo zasahoval do provozu, vyjma případy, kdy by bylo nebezpečí v prodlení.

(3) Podrobnosti stanoví vláda nařízením.

§ 49.

Úřady (orgány) vykonávající veřejnou správu ve věcech drah.

(1) Dopravním správním úřadem jsou

a) ministerstvo dopravy,

b) krajské národní výbory a

c) okresní národní výbory.

(2) Vláda rozvrhne nařízením úkony veřejné správy ve věcech drah (dále jen „veřejné správy“) mezi jednotlivé úřady (orgány) uvedené v odstavci 1. Při tom se bude řídit zásadou, že ministerstvu dopravy přísluší vrchní dozor, činnost řídící a výkon veřejné správy ve věcech, jež svým významem přesahují obvod jednoho kraje nebo jež vyžadují řešení s jednotného hlediska; ve vztahu k národnímu podniku pro drážní dopravu však výkon veřejné správy omezí na případy, ve kterých se zájmy tohoto podniku střetnou s obecnými zájmy, se zájmy jiných dopravních podniků nebo s důležitými zájmy sousedů dráhy.

(3) Ministerstvo dopravy může výkonem své působnosti pověřit všeobecně nebo v jednotlivých případech krajské národní výbory; všeobecné pověření stane se v dohodě s ministerstvem vnitra vyhláškou, uveřejněnou v příslušném úředním listě. Kromě toho může ministerstvo dopravy vyhláškou uveřejněnou v příslušném úředním listě pověřit prováděním některých úkonů veřejné správy, náležejících jinak dopravnímu správnímu úřadu, jiné orgány; půjde-li o věci působnosti národních výborů nebo o pověření orgánů komunálních podniků, vydá ministerstvo dopravy vyhlášku o tom v dohodě s ministerstvem vnitra.

(4) Měl-li by národní výbor rozhodovat ve věcech, v nichž podle tohoto zákona je třeba předchozí dohody s ústředními úřady, mohou tyto ústřední úřady pověřit svou pravomocí úřady nebo orgány jim podřízené, a to s obecnou platností nebo pro jednotlivé případy.

§ 50.

Zvláštní úkoly ministerstva dopravy.

Kromě toho, co se o tom stanoví na jiných místech tohoto zákona, náleží do pravomoci ministerstva dopravy zejména

a) účastnit se přípravy hospodářských plánů drážní dopravy a kontroly jejich plnění podle platných předpisů o hospodářském plánování;

b) připravovat mezinárodní smlouvy ve věcech drah, po případě účastnit se jejich sjednávání a spolupůsobit při sjednávání jiných mezinárodních smluv, jež se dotýkají drah;

c) schvalovat smlouvy mezi československými drážními podniky a zahraničními dopravními podniky, pokud jimi mohou být dotčeny důležité obecné zájmy, jakož i schvalovat členství drážních podniků v mezinárodních drážních sdruženích a — vyhradí-li si to z důvodů obecného zájmu v jednotlivých případech — též zúčastnit se jejich zasedání;

d) vydávat podrobnější ustanovení o stavebním a provozním zařízení drah;

e) vykonávat podle příslušných předpisů místo orgánů tam uvedených úřední vyzkoušení a prohlídky parních kotlů lokomotiv, parních kotlů a tlakových nádob, které jsou součástí vozidel a jsou v provozu drah, jakož i stabilních nebo lokomobilních parních kotlů a jiných tlakových nádob užívaných na drahách;

f) sledovat, aby zájem obrany vlasti na drahách byl zabezpečen, a jednat s ministerstvem národní obrany o věcech, které se týkají plánování, vybudování, udržování a provozu drah, za účelem jejich pohotovosti a vojenského užití pro obranu vlasti; upravovat v dohodě s příslušnými ústředními úřady zdravotnickou dozorčí službu na drahách, počítajíc v to i službu záchrannou, jakož i službu veterinárně-dozorčí;

h) organisovat, zpracovávat a vydávat celkovou statistiku drah, a to v dohodě se státním úřadem plánovacím a státním úřadem statistickým.

§ 51.

Řízení.

(1) Neustanovuje-li se v tomto zákoně, v předpisech podle něho vydaných, po případě v předpisech, které platí pro přechodnou dobu (§ 52 odst. 3), nic jiného, užije se pro řízení o věcech, které náležejí do působnosti dopravního správního úřadu, zahrnujíc v to řízení exekuční, předpisů platných pro řízení ve věcech správních (správního řízení).

(2) Rozhoduje-li krajský národní výbor ve věcech drah v I. stolici, je odvolací stolicí ministerstvo dopravy, které rozhoduje po případě v dohodě s příslušným ústředním úřadem.

ČÁST PÁTÁ.

Přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 52.

Přechodná ustanovení.

(1) Předpisy tohoto zákona platí i pro dokončení věcí již projednávaných.

(2) Odkazují-li jiné předpisy na některé předpisy, které se zrušují, nastupují na místo zrušených předpisů příslušná ustanovení tohoto zákona, po případě předpisů jej provádějících.

(3) Dokud nebude vydána úprava vládním nařízením podle tohoto zákona nebo jiná úprava všeobecné povahy předvídaná tímto zákonem, platí (jsou použitelné) při provádění tohoto zákona dosavadní předpisy, které upravují příslušné předměty, se změnami, které vyplývají z ustanovení tohoto zákona a postupně vydávaných prováděcích předpisů.

(4) Dráhy, které podle dosavadních předpisů byly drahami hlavními a vedlejšími, stávají se drahami celostátními podle tohoto zákona; dráhy, které podle dosavadních předpisů byly drahami drobnými, stávají se drahami místními podle tohoto zákona. Ministerstvo dopravy může stanoviti výjimky.

(5) Komunálním podnikům, na něž se budou vztahovati ustanovení tohoto zákona, zůstávají zachovány daňové, dávkové a poplatkové úlevy podle dosavadních předpisů až do nové úpravy příslušného oboru práva daňového, dávkového a poplatkového, po případě až do dřívější nové úpravy finančního hospodaření komunálních podniků.

(6) Předpisy čl. 390 až 421 odst. 1 obchodního zákoníka č. 1/1863 ř. z. a §§ 393 až 420 zák. čl. XXXVII/1875 (obchodního zákona) neplatí pro přepravu na drahách.

§ 53.

Zrušovací ustanovení.

(1) Platnosti, po případě použitelnosti pozbývají, pokud tento zákon nestanoví něco jiného nebo se z něho jinak nepodává, všechna v jiných předpisech obsažená ustanovení o věcech, na něž se vztahuje tento zákon.

(2) Zrušují se, po případě nejsou nadále použitelné zejména:

zákon č. 373/1919 Sb., o doplnění sítě železniční stavbou drah místních,

zákon č. 690/1920 Sb., o převzetí soukromých železnic do správy státní,

zákon č. 56/1931 Sb., o úpravě některých právních a finančních poměrů soukromých místních drah ve státním provozu,

zákon č. 86/1937 Sb., o drahách (železniční zákon), i s přílohou k jeho § 195 s výhradou ustanovení odstavce 3,

vládní nařízení č. 278/1941 Sb., o přikázání pravomoci železničního správního úřadu a zemského úřadu, ve znění nařízení ministra dopravy a techniky č. 54/1944 Sb.,

nařízení ministra spravedlnosti č. 175/1942 Sb., o báňsko-železničním rozhodčím soudu.

(3) V platnosti zůstávají §§ 112 až 115, § 166 a §§ 196 až 205 zákona č. 86/1937 Sb., o drahách (železničního zákona), s tou změnou, že ustanovení § 200 odst. 1 bude znít: „Drážní podnik odpovídá za škody na osobě svých zaměstnanců, kteří jsou pojištěni pro případ pracovního úrazu podle předpisů o národním pojištění důchodovém, jen podle předpisů zákona o národním pojištění o ručení zaměstnavatelů (podnikatelů) a třetích osob za škody způsobené pracovním úrazem."

(4) Nedotčeny zůstávají předpisy, podle nichž se projednávají projekty státních vodocestných staveb uvedených v § 1 zákona č. 66/1901 ř. z., o stavbě vodních drah a o provedení úpravy řek, jakož i projekty vodních elektráren zřizovaných v souvislosti s těmito stavbami.

§ 54.

Účinnost a provedení zákona.

Tento zákon nabude účinnosti dnem, který stanoví vláda nařízením; provede jej ministr dopravy v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. **John** v. r.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

98.

Zákon
ze dne 12. července 1950

o zrušení Národního pozemkového fondu při ministerstvu zemědělství a fondů pozemkových reforem a o sloučení jejich jmění.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(1) Národní pozemkový fond při ministerstvu zemědělství (dále jen „Fond") se svými pobočkami se zrušuje.

(2) Působnost Fondu a jeho poboček přejde na ministerstvo zemědělství a na národní výbory nejpozději dnem 1. ledna 1951.

(3) Dosavadní působnost Fondu a jeho poboček vykonává, jeho majetkovou podstatu spravuje a přechod působnosti na ministerstvo zemědělství a na národní výbory podle odstavce 2, jakož i sloučení fondů podle § 2 připraví zmocněnec, kterého jmenuje vláda na návrh ministra zemědělství.

(4) Bližší předpisy k provedení odstavců 1 až 3 vydá ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem vnitra vyhláškou v příslušném úředním listě, při čemž stanoví též, v jakém rozsahu se přenáší obdobná působnost pověřenectva zemědělství na národní výbory.

§ 2.

Zrušují se uplynutím dne 31. prosince 1950:

a) náhradový fond, vytvořený ustanovením části VIII zákona č. 329/1920 Sb., o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový (náhradový zákon), ve znění zákona č. 220/1922 Sb.,

b) státní kolonisační fond a fond československých legionářů pro pozemkovou reformu, zřízené podle § 18 zákona č. 166/1920 Sb., o úvěrové pomoci nabyvatelů půdy (zákon úvěrový),

c) Fond pro zaopatření zaměstnanců velkostatků, zřízený ustanovením § 73 náhradového zákona a vládním nařízením č. 29/1923 Sb., o zřízení Fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků,

d) fond pro pozemkovou reformu, zřízený podle § 50 zákona č. 46/1940 Sl. z., o pozemkové reformě, a

e) slovenský pozemkový fond, zřízený podle § 18 nařízení Slovenské národní rady č. 104/1945 Sb. n. SNR, o konfiskaci a urychleném rozdělení některého zemědělského majetku.

§ 3.

Jmění fondů zrušených podle §§ 1 a 2 se slučuje dnem 1. ledna 1951 se všemi právy a závazky bez likvidace jednotlivých fondů v majetkovou podstatu pozemkových reforem (dále jen „majetková podstata"), která je účelovým jměním státu a kterou spravuje ministerstvo zemědělství podle zásad hospodářského plánování.

§ 4.

Ústav náhradové banky pro pozemkovou reformu, vytvořený vládním nařízením č. 360/1922 Sb., o náhradových knihách a náhradových bankách, a vládním nařízením č. 361/1922 Sb., kterým se rozšiřuje obor působnosti poštovního úřadu šekového o službu náhradové banky, spolu s náhradovou knihou se zrušuje a jeho práva a závazky přecházejí bez likvidace na majetkovou podstatu uplynutím dne 31. prosince 1950.

§ 5.

(1) Majetková podstata slouží pro
a) finanční provádění pozemkových reforem podle příslušných předpisů a
b) vypořádání závazků zrušených fondů (§§ 1 a 2) a ústavu náhradové banky pro pozemkovou reformu (§ 4).

(2) Přebytek majetkové podstaty vplyne do státní pokladny.

(3) Příslušnými předpisy o pozemkových reformách se rozumějí předpisy o první pozemkové reformě a její revisi, o konfiskaci zemědělského majetku a o nové pozemkové reformě.

§ 6.

Podrobné předpisy, zejména o správě a o přenesení finanční a náhradové služby majetkové podstaty, jakož i o převodu zaměstnanců Fondu, vydá nařízením ministr zemědělství v dohodě s ministrem financí, a pokud jde o zaměstnance Fondu, též v dohodě s ministrem práce a sociální péče.

§ 7.

Zrušuje se platnost, po případě používatelnost všech předpisů, které odporují tomuto zákonu.

§ 8.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.
Dr. John v. r.
Zápotocký v. r.
Ďuriš v. r.

99.

Zákon
ze dne 13. července 1950
o hospodářských smlouvách a státní arbitráži.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část první.

Hospodářské smlouvy.

Pojem hospodářských smluv.

§ 1.

O dodávce a odběru zboží, kterého je třeba k plnění jednotného hospodářského plánu, se uzavírají hospodářské smlouvy (dále jen „smlouvy"), jimiž se blíže určují úkoly stanovené v prováděcích plánech a uvádí v soulad plnění jednotlivých prováděcích plánů. Uzavírají je mezi sebou státní, národní a komunální podniky, po případě jiné orgány spravující národní majetek, akciové společnosti zřízené k provozování zahraničního obchodu a mezinárodního zasilatelství, Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky, zapsané společenstvo s ručením obmezeným, Velkodistribuční podnik, zapsané společenstvo s ručením obmezeným, dále orgány veřejné správy nebo orgány pověřené úkoly veřejné správy, jakož i lidová družstva.

§ 2.

Ustanovení tohoto zákona platí přiměřeně i o službách a pracích.

§ 3.

Druhy smluv.

Smlouvy jsou rámcové, dílčí a přímé.

Rámcové smlouvy.

§ 4.

Rámcové smlouvy rozvrhují na jednotlivé dodavatele a odběratele dodávky a odběr zboží a určují, kdo s kým a za jakých podmínek uzavře smlouvu dílčí. Uzavírají se zpravidla na roční plánovací období. Příslušné ministerstvo určí v dohodě se státním úřadem plánovacím vyhláškou v příslušném úředním listě, kdo tyto smlouvy uzavírá.

§ 5.

Odchyluje-li se obsah rámcové smlouvy od plánu, je k její platnosti třeba souhlasu státního úřadu plánovacího nebo orgánu jím pověřeného.

§ 6.

Dílčí smlouvy.

(1) Dílčí smlouvy provádějí smlouvy rámcové a upravují podrobněji dodávky a odběr zboží připadajícího na jednotlivé dodavatele a odběratele. Uzavírají se na taková období, aby jimi byly dodávky a odběr zboží rovnoměrně rozvrženy v souladu s plánovanými úkoly.

(2) Dílčí smlouvy uzavírají podniky (závody), po případě orgány veřejné správy, a to zpravidla tak, jak byly určeny v rámcové smlouvě jako strany smluv dílčích.

(3) Pokud by se dílčí smlouva odchylovala od smlouvy rámcové, je k její platnosti třeba souhlasu stran, které uzavřely smlouvu rámcovou.

§ 7.

Přímé smlouvy.

Není-li možno nebo účelno uzavřít smlouvy rámcové a dílčí, mohou být se souhlasem příslušných orgánů uzavřeny mezi bezprostředními dodavateli a odběrateli smlouvy přímé. Ustanovení § 5 platí tu obdobně.

§ 8.

Předběžné uzavírání smluv.

(1) Je-li toho třeba, lze uzavřít smlouvy ještě před schválením prováděcích plánů (smlouvy předběžné).

(2) Předběžné smlouvy navazují na stav plánovacích prací v době uzavírání těchto smluv.

(3) K uzavření předběžných dílčích smluv je třeba souhlasu orgánů oprávněných k uzavření smlouvy rámcové.

§ 9.

Výjimky.

Státní úřad plánovací může v dohodě se zúčastněnými ministerstvy povolit výjimku z povinnosti uzavírat smlouvy nebo obmezit tuto povinnost na smlouvy přímé.

§ 10.

Zmocnění ústředních úřadů.

(1) Státní úřad plánovací vydá v součinnosti s příslušnými ministerstvy vyhláškou v příslušném úředním listě bližší předpisy o uzavírání, náležitostech, obsahu a plnění smluv, jakož i o jejich změnách a zrušování; podrobnosti podle potřeb jednotlivých hospodářských úseků, odvětví a oborů mohou stanovit stejným způsobem ministerstva, jimž podléhají dodavatelé, v dohodě s ministerstvy, kterým podléhají odběratelé, a se státním úřadem plánovacím.

(2) Ministerstva, jimž podléhají dodavatelé, v dohodě s ministerstvy, kterým podléhají odběratelé, po případě úřady nebo orgány jimi určené, mohou podle potřeb hospodářského plánování po slyšení smluvních stran smlouvy měnit nebo rušit.

§ 11.

Zmocnění vlády.

Vláda může nařízením upravit postup při uzavírání a plnění smluv, jakož i jejich obsah a náležitosti odchylně od předpisů občanského práva.

§ 12.

Veřejné dodávky a práce nepojaté do smluv.

(1) Vláda upraví nařízením opatřování veřejných dodávek a prací nepojatých do smluv.

(2) Ministerstva, po případě úřady nebo orgány jimi určené mohou uložit majitelům podniků v soukromém vlastnictví povinnost uzavřít smlouvu o veřejné dodávce nebo práci; ze závažných důvodů mohou po slyšení stran takové smlouvy měnit nebo rušit.

Část druhá.

Státní arbitráž.

§ 13.

(1) Majetkové spory mezi stranami uvedenými v § 1, jichž rozhodování by jinak příslušelo soudu, se rozhodují státní arbitráží. U hospodářských smluv se rozhoduje státní arbitráží též o neshodách, které vznikly při uzavírání smluv o jejich obsahu a náležitostech (předsmluvní spory). Orgány pro státní arbitráž jsou arbitrážní komise.

(2) Při státním úřadě plánovacím se zřizuje ústřední arbitrážní komise (dále jen „ústřední komise"), při slovenském plánovacím úřadě slovenská arbitrážní komise (dále jen „slovenská komise"). Jednotliví ministři zřídí podle potřeby při svých ministerstvech ressortní arbitrážní komise (dále jen „ressortní komise") a při pověřenectvech oblastní arbitrážní komise (dále jen „oblastní komise").

(3) Vláda upraví nařízením zřizování krajských arbitrážních komisí (dále jen „krajské komise") při krajských národních výborech a vymezí jejich příslušnost.

§ 14.

Příslušnost.

(1) Ústřední komise (slovenská komise) je příslušná pro spory, pro něž nejsou příslušné komise ressortní (oblastní) nebo krajské. Ressortní (oblastní) komise jsou příslušné pro spory, v nichž obě strany podléhají ministerstvu, při němž je komise zřízena, po případě též pro spory, jejichž předmět spadá převážně do působnosti určitého ministerstva.

(2) Má-li jedna strana sídlo v českých zemích a druhá na Slovensku, je příslušná ústřední komise nebo ressortní komise; strany se však mohou písemně dohodnout na příslušnosti slovenské komise nebo oblastní komise.

(3) Ve sporech z hospodářských smluv, kde podnik nebo orgán uvedený v § 1 je jen jednou smluvní stranou, jsou komise příslušné tehdy, podrobí-li se arbitrážnímu řízení druhá strana písemnou úmluvou.

(4) V pochybnostech o tom, která komise je pro rozhodnutí určité arbitrážní věci příslušná, určí příslušnost předseda ústřední komise.

Složení a organisace komisí.

§ 15.

(1) Ústřední (slovenská) a ressortní (oblastní) komise se skládají z předsedy, který řídí jejich činnost, a z přiměřeného počtu členů. Předseda je státním zaměstnancem.

(2) Předsedy komisí uvedených v odstavci 1 jmenuje a odvolává vláda, a to vždy na návrh příslušného ministra. Členy těchto komisí jmenují a odvolávají příslušní ministři.

(3) Složení a organisace krajských komisí bude upravena vládním nařízením (§ 18 odst. 3).

§ 16.

(1) Komise rozhoduje zpravidla v tříčlenných, nejvýše však v pětičlenných senátech, jejichž předsedy určuje příslušný ministr nebo jím zmocněný předseda komise.

(2) Vláda určí nařízením, které arbitrážní věci bude rozhodovat jen jeden člen komise. O takovém členu komise platí obdobně ustanovení o předsedovi senátu.

(3) Svou působnost vykonávají všichni členové komise nezávisle, jsouce vázáni jen právním řádem a zřetelem na potřeby jednotného hospodářského plánu.

§ 17.

Po stránce organisační a personální jsou komise podřízeny ministru, při jehož úřadě jsou zřízeny.

Dozor.

§ 18.

Ministr-předseda státního úřadu plánovacího dozírá na činnost všech komisí, při čemž dbá o to, aby působnost komisí byla vykonávána jednotně, pružně a jednoduše a aby plánovací a smluvní kázeň byla utužována.

§ 19.

(1) Předseda ústřední komise podává ministru-předsedovi státního úřadu plánovacího zprávy o činnosti komisí, jakož i o získaných poznatcích, zejména o závažnějších poruchách při plnění plánu.

(2) Takové zprávy podávají příslušným ministrům i předsedové ostatních komisí.

Řízení.

§ 20.

Zahájení řízení.

(1) Řízení se zahajuje na žádost strany (arbitrážní žádost) nebo z moci úřední.

(2) Arbitrážní žádost se podává u příslušné komise. V arbitrážní žádosti třeba stručně a přehledně vylíčit skutkovou podstatu sporu, uvést důkazy a navrhnout, jak má být spor rozhodnut (arbitrážní návrh). K arbitrážní žádosti musí strana připojit doklad o tom, že se pokusila o smír.

§ 21.

Příprava jednání.

(1) Předseda senátu učiní všechna opatření potřebná k tomu, aby spor byl rozhodnut pokud možno v jediném jednání.

(2) Komise je povinna dbát své příslušnosti. Vysloví-li komise, že je nepříslušná, je jejím rozhodnutím soud vázán, a to i v případě, že jde o věc, kterou soud komisi postoupil.

§ 22.

Jednání komise a zastoupení stran.

(1) Jednání komise je neveřejné. Řídí je předseda senátu, šetře při tom zásady rovného slyšení stran. Strany mohou být zastoupeny zmocněncem. Zastoupení advokátem je vyloučeno. Komise může provést řízení a rozhodnout v nepřítomnosti stran, byly-li řádně obeslány; nález pro zmeškání je však vyloučen.

(2) Komise není při rozhodování vázána návrhy stran; může i pozměnit právní poměr, z kterého vznikl spor.

(3) O jednání se sepíše protokol, který stručně zachytí průběh a výsledky jednání.

§ 23.

Důkazní řízení.

(1) Komise provede důkazy a šetření potřebné pro rozhodnutí, a to po případě na místě samém. V takovém případě musí být členům komise dovolen přístup do obchodních a provozních místností a skladů a dány jim k nahlédnutí záznamy, spisy a jiné pomůcky potřebné pro zjištění, pokud tomu nebrání předpisy o zachování státního a hospodářského tajemství, po případě předpisy o přístupu do podniků a jiných objektů.

(2) Každý je povinen na požádání komise sdělit údaje a předložit listiny, které komise potřebuje při výkonu své činnosti, a vypovídat před ní pravdivě a úplně o všech okolnostech, na něž bude tázán, pokud by nebyl oprávněn podle předpisů o soudním řízení v občanských věcech právních takovou výpověď odepřít.

(3) Je-li při zjišťování nebo posuzování řešených otázek třeba zvláštních odborných znalostí, provede komise důkaz znalcem.

(4) Soudy jsou povinny poskytovat komisím na požádání veškerou pomoc.

§ 24.

Hlasování.

Senát rozhoduje většinou hlasů; předseda hlasuje naposled. Při rovnosti hlasů platí mínění, pro něž hlasoval předseda.

Rozhodnutí.

§ 25.

(1) Komise rozhoduje ve věci samé arbitrážním nálezem, v ostatních případech usnesením.

(2) Nález s důvody vyhlásí předseda senátu; rozhodnutí se doručí stranám v písemném vyhotovení, opatřeném podpisem předsedy senátu.

(3) Rozhodnutí je pravomocné vyhlášením a není proti němu ani opravného prostředku ani stížnosti ke správnímu soudu.

§ 26.

(1) Ministři a předsedové krajských národních výborů mohou zrušit rozhodnutí příslušných komisí, jestliže tato rozhodnutí porušují zákon nebo jsou v rozporu s obecným zájmem, zejména s potřebami hospodářského plánování, a přikázat věc k novému projednání.

(2) Z důvodů uvedených v odstavci 1 může zrušení rozhodnutí komise navrhnout generální prokurátor. O jeho návrhu musí příslušný ministr nebo předseda krajského národního výboru rozhodnout.

§ 27.

Výkon rozhodnutí.

(1) Nález komise musí být proveden ve lhůtě v něm stanovené a lze jej vykonat soudní nebo správní exekucí.

(2) Úprava, uložená stranám arbitrážním nálezem v předsmluvním sporu, musí být pojata do hospodářské smlouvy, o jejíž uzavření byl spor.

§ 28.

Pořádkové pokuty.

(1) Stranám, které svévolně zavdaly podnět k řízení nebo je svévolně protahují, jakož i osobám, které, ač byly napomenuty, jednání ruší nebo nesplní některou z povinností uložených ustanovením § 23 odst. 1 až 3, může komise uložit pořádkovou pokutu až do 100.000 Kčs.

(2) Pořádkové pokuty plynou do státní pokladny.

§ 29.

Oznamovací povinnost.

Zjistí-li komise nedostatek plánovací nebo smluvní kázně anebo jiné závady, oznámí to neprodleně příslušným orgánům a vyžádá si od nich zprávy o tom, co bylo ve věci zařízeno.

§ 30.

Šetření státních zájmů.

Všechny orgány a osoby jakkoliv činné v arbitrážním řízení jsou povinny učinit všechna opatření potřebná k tomu, aby státní, hospodářské a služební tajemství bylo zachováno v tajnosti; za tím účelem se mohou, pokud je to nezbytné, odchýlit od jinak platných předpisů o arbitrážním řízení.

§ 31.

Zmocnění.

(1) Podrobnosti, zejména o organisaci a příslušnosti komisí, o řízení před nimi, o jmenování a odměnách jejich členů, o znalcích a o výkonu rozhodnutí, upraví vláda nařízením.

(2) Státní úřad plánovací vydá v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady jednací řády komisí a vyhlásí je v příslušném úředním listě.

(3) Ministr financí stanoví v dohodě s ministrem-předsedou státního úřadu plánovacího nařízením poplatky za státní arbitráž a vydá o nich potřebné předpisy.

Část třetí.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 32.

O tom, zda jde o lidové družstvo, rozhodne v pochybnostech příslušné ministerstvo po slyšení Ústřední rady družstev.

§ 33.

(1) Podniky a osoby neuvedené v § 1 mohou uzavřít smlouvu na vyzvání některého z podniků nebo orgánů v tomto paragrafu uvedených.

(2) Neuzavře-li vyzvaný podnik nebo osoba smlouvu, které je třeba k plnění hospodářského plánu, rozhodne okresní národní výbor s konečnou platností o věci tak, aby plnění hospodářského plánu bylo zajištěno. Jeho rozhodnutí nahrazuje smlouvu.

§ 34.

Příslušné ministerstvo může za účinnosti zákona č. 241/1948 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje československé republiky (zákona o pětiletém plánu), povolovat výjimky z ustanovení § 4, pokud jde o povinnost určit v rámcové smlouvě, kdo s kým uzavře smlouvu dílčí.

§ 35.

(1) Soudy postoupí z moci úřední příslušné komisi veškeré spory uvedené v § 13, jež v den počátku účinnosti tohoto zákona nebudou skončeny.

(2) Prohlásí-li komise, že je k projednání postoupeného sporu nepříslušnou, vrátí jej zpět soudu, který je tímto usnesením vázán.

(3) Při rozhodnutí postoupeného sporu přihlédne komise též k nákladům před soudem do postoupení vzešlým a rozhodne o nich podle předpisů o soudním řízení v občanských věcech právních.

§ 36.

Ustanovení části prvé se nevztahují na smlouvy o výrobě, výkupu a dodávce zemědělských výrobků. Předpisy upravující uzavírání těchto smluv zůstávají nedotčeny.

§ 37.

Zrušují se všechny právní předpisy, které odporují tomuto zákonu, zejména vládní nařízení č. 667/1920 Sb., o zadávání státních dodávek a prací (zadávací řád).

§ 38.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 1950; provede jej ministr-předseda státního úřadu plánovacího v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.
Dr. John v. r.
Zápotocký v. r.
Dr. Dolanský v. r.

100.

Zákon ze dne 13. července 1950 o podnikovém rejstříku.

Národní shromáždění republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.

Základní ustanovení.

§ 1.

Vedení a složení podnikového rejstříku.

(1) Národní podniky, státní podniky, komunální podniky, lidová družstva a akciové společnosti (dále jen „podniky") se zapisují do podnikového rejstříku.

(2) Podnikový rejstřík vede okresní soud v sídle krajského soudu pro podniky, které mají sídlo v obvodu tohoto soudu (dále jen „rejstříkový soud").

(3) Podnikový rejstřík se skládá z rejstříkové knihy a z rejstříkových spisů.

§ 2.

Obsah zápisů.

(1) U všech podniků se zapisuje: způsob a doba zřízení podniku, jeho název, sídlo, orgány oprávněné podnik zastupovat a členové těchto orgánů, jakož i způsob, jak podnik zastupují a za něj podpisují. U lidového družstva je třeba v podnikovém rejstříku zapsat také výši členského podílu, jak jej členové splácejí a jak přispívají k úhradě schodku, u akciové společnosti výši základního kapitálu, jmenovitou hodnotu akcií a jejich druh. Dále se zapisuje prokura a odštěpný podnik.

(2) Předmětem zápisu jsou i změny a zánik skutečností uvedených v odstavci 1.

(3) Rejstříkový soud může podle svého uvážení zapsat do podnikového rejstříku i takovou skutečnost, která není uvedena v odstavci 1, jestliže to vyžaduje účel, jemuž slouží veřejnost podnikového rejstříku.

§ 3.

Vyhlašování zápisů.

Zápisy v podnikovém rejstříku provedené se vyhlašují v příslušných úředních listech.

§ 4.

Veřejnost podnikového rejstříku.

Do podnikového rejstříku má každý právo nahlížet a vyžádat z něho úřední opisy nebo potvrzení.

§ 5.

Účinky zápisů.

(1) Jakmile byl zápis v podnikovém rejstříku proveden a vyhlášen, nemůže se nikdo omlouvat jeho neznalostí.

(2) Skutečnost v podnikovém rejstříku nezapsanou možno uplatnit jen proti tomu, komu se dokáže, že o ní věděl.

(3) Osobě jednající v důvěře v rejstříkový zápis nemůže ten, v jehož věci k zápisu došlo, namítat, že se zápis nesrovnává s pravdou.

Oddíl II.

Zápisy.

Zápisy na návrh.

§ 6.

(1) Zápisy do podnikového rejstříku se konají na návrh osob k tomu podle právních předpisů povinných. Návrh třeba učinit bez odkladu. Nestane-li se tak ani na výzvu soudu, může být osoba k návrhu povinná donucována soudem k splnění své povinnosti peněžitými pokutami až do výše 50.000 Kčs.

(2) Skutečnost k zápisu navržená musí být dokázána.

§ 7.

(1) Podpisy osob oprávněných podnik zastupovat a za něj podpisovat musí být rejstříkovému soudu předloženy ve formě úředně ověřené. Na návrzích není pak třeba podpisy těchto osob úředně ověřovat.

(2) Opírá-li se návrh o rozhodnutí orgánu podniku, stačí, je-li opis zápisu o něm pořízeného co do správnosti potvrzen osobami oprávněnými za podnik podpisovat.

§ 8.

Návrh na zápis do podnikového rejstříku může učinit i osoba jiná, osvědčí-li právní zájem a dokáže-li skutkový podklad dostačující k vykonání zápisu.

Zápisy z moci úřední.

§ 9.

Aby bylo dosaženo shody stavu rejstříkového se stavem skutečným, může rejstříkový soud vykonat zápis i z moci úřední a zjednat si k tomu potřebný skutkový podklad. V takovém případě vyzve nejprve, neučinil-li tak již dříve a je-li to podle povahy věci vhodné, osobu k návrhu povinnou, aby sama splnila svoji povinnost.

§ 10.

(1) Má-li odštěpný podnik sídlo mimo obvod rejstříkového soudu hlavního podniku, zapíše se z moci úřední také u rejstříkového soudu pro něj podle sídla příslušného. O obsahu zápisu platí obdobně ustanovení § 2.

(2) Tento zápis se vykoná po zápisu u rejstříkového soudu hlavního podniku, a to na podkladě sdělení tohoto soudu. K sdělení se připojí výpis z podnikového rejstříku.

§ 11.

Řízení.

Pokud není v tomto zákoně stanoveno jinak, platí o řízení ve věcech podnikového rejstříku obecné právní předpisy o soudním řízení ve věcech nesporných.

§ 12.

Oznamovací povinnost.

Zjistí-li soud, úřad, jiný veřejný orgán nebo zájmová organisace v oboru své působnosti, že nebyla splněna povinnost navrhnout zápis do podnikového rejstříku, oznámí to neprodleně příslušnému rejstříkovému soudu.

Oddíl III.

Přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 13.

(1) Pokud jde o podniky uvedené v § 1 odst. 1, nahrazuje podnikový rejstřík ode dne počátku účinnosti tohoto zákona dosavadní rejstříky obchodní a společenstevní (firemní). Tyto podniky se převedou do podnikového rejstříku v rozsahu zápisů ke dni počátku účin-

nosti tohoto zákona nevymazaných. Dokud se tak nestane, hledí se k nim tak, jako by byly zapsány v podnikovém rejstříku podle tohoto zákona.

(2) Družstvo se do podnikového rejstříku převede bez dalšího, jen je-li lidovým družstvem zřízeným podle zvláštních právních předpisů. Jinak pouze tehdy, předloží-li potvrzení Ústřední rady družstev, že je lidovým družstvem.

(3) Vládním nařízením bude stanoveno, kdy dosavadní rejstříky budou zrušeny. Pokud se tak nestane, platí pro řízení ve věcech těchto rejstříků dosavadní právní předpisy.

§ 14.

Ministr spravedlnosti se zmocňuje, aby nařízením:

a) vydal podrobnější předpisy o rozdělení rejstříkové knihy;
b) stanovil, že se do podnikového rejstříku zapisují i jiné podniky a jiné skutečnosti než je v tomto zákoně nařízeno;
c) upravil, a vyžaduje-li to veřejný zájem, omezil rozsah vyhlašování zápisů (§ 3), jakož i právo nahlížet do podnikového rejstříku a vyžadovat si z něho úřední opisy nebo potvrzení (§ 4).

§ 15.

Dnem počátku účinnosti tohoto zákona se zrušuje s výhradou ustanovení § 13 odst. 3 platnost, po případě použitelnost všech předpisů, které odporují jeho ustanovením, zejména:

1. ustanovení §§ 10 až 18 uvozovacího zákona k obchodnímu zákonu č. 1/1863 ř. z. a čl. 12 až 14 obchodního zákona;
2. ustanovení §§ 7 až 9 zák. čl. XXXVII/1875;
3. nařízení č. 27/1863 ř. z., kterým se vydávají potřebná ustanovení o založení a vedení obchodního rejstříku;
4. nařízení č. 71/1873 ř. z., kterým se vydávají předpisy potřebné k provedení zákona z 9. dubna 1873, č. 70 ř. z., o společenstvech výdělkových a hospodářských, pokud se týče zřízení a vedení společenstevního rejstříku;
5. nařízení č. 26.922/1875 L (uh. min. zeměd., obchodu a průmyslu), o zřízení a vedení rejstříků obchodních firem;
6. nařízení č. 40/1901 věst. min. práv, o vyhlašování zápisů do obchodního rejstříku;
7. nařízení č. 89/1906 ř. z., o změnách, jak má být obchodní rejstřík založen a veden;
8. vládní nařízení č. 397/1919 Sb., jímž se mění předpisy o uveřejňování rejstříkových zápisů;
9. vládní nařízení č. 272/1920 Sb., ku provedení zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 271 Sb., jímž se rozšiřuje platnost zákona ze 6. března 1908, č. 58 ř. z.;
10. zákon č. 22/1948 Sb., o některých opatřeních v oboru rejstříkového práva.

§ 16.

Tento zákon nabývá účinnosti 30 dnů po vyhlášení; provede jej ministr spravedlnosti v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.
Dr. **John** v. r.
Zápotocký v. r.
Dr. **Rais** v. r.

101.

Vládní nařízení ze dne 5. července 1950

o zrušení osvětových rad a přenesení jejich působnosti na národní výbory.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 1 zákona č. 143/1949 Sb., o změnách v organisaci veřejné správy a v působnosti jejích orgánů:

§ 1.

Osvětové rady, zřízené dekretem presidenta republiky č. 130/1945 Sb., o státní péči osvětové, se zrušují.

§ 2.

(1) Působnost místních osvětových rad se přenáší na místní národní výbory, působnost okresních osvětových rad na okresní národní výbory a působnost zemských osvětových rad a osvětové rady při pověřenectvu informací a osvěty na krajské národní výbory.

(2) Likvidaci místních a okresních osvětových rad provedou národní výbory, na které přechází jejich působnost. Likvidaci zemských osvětových rad a osvětové rady u pověřenectva informací a osvěty provede ministerstvo informací a osvěty v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 3.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je ministr informací a osvěty v dohodě s ministrem vnitra.

Zápotocký v. r.
Kopecký v. r.

102.

Vládní nařízení ze dne 11. července 1950,

kterým se stanoví počátek účinnosti zákona o náhradách cestovních, stěhovacích a jiných výdajů.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 12 zákona č. 234/1949 Sb., o náhradách cestovních, stěhovacích a jiných výdajů:

§ 1.

Zákon č. 234/1949 Sb., o náhradách cestovních, stěhovacích a jiných výdajů, nabývá účinnosti dnem 1. srpna 1950.

§ 2.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou je všichni členové vlády.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.
Fierlinger v. r.
Dr. Ševčík v. r., též za ministra Dr. Šrobára
arm. gen. Svoboda v. r.
Dr. Dolanský v. r.
Dr. Čepička v. r.
Dr. Gregor v. r.
Nosek v. r.
Kopřiva v. r.
Kabeš v. r.
Dr. Rais v. r.
Kopecký v. r., též za ministra Dr. Nejedlého
Kliment v. r.
Duriš v. r.
Krajčír v. r., též za ministra Erbana
Petr v. r.
Dr. Ing. Šlechta v. r.
Dr. Neuman v. r.
Plojhar v. r.
Ing. Jankovcová v. r.

Administrace: Praha III, Tržiště č. 9. — Telefon 459-41 až 43. — Účet pošt. spoř. č. 3*2*2. — Roční předplatné Kčs 300.—. Frankované reklamace se uznávají jen dojdou-li do 28 dnů po vydání (zaplacení) reklamované částky (Sbírky). Novinová sazba povolena poštovním ředitelstvím v Praze č. 109.705/IIIa 1939. — Dohlédací poštovní úřad Praha 022. Tiskne Státní tiskárna v Praze.